

KAMU BİNALARINDA ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJESİ (KABEV/P162762)

ŞEVKET YILMAZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANI (ÇSYP)

ARALIK 2020

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ADB	Asian Development Bank
BP	Banka Prosedürü
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
ÇD	Çevresel Değerlendirme
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
Ç&S / ÇSÇ	Çevresel ve Sosyal / Çevresel ve Sosyal Çerçeve
ÇSYÇ	Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi
ÇSYP	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
DB	Dünya Bankası
dBA	Gürültü Azaltılması ve Kontrolü
dBC	Gürültü Değerlendirme Ölçüsü
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
EPS	Enerji Performans Sözleşmesi
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
FCU	Fan Coil Ünitesi
FFP3	Özel Partikül Maskesi
FKK	Fiziksel, Kültürel Kaynaklar
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
İ&D	İzleme ve Değerlendirme
LC Max	dBC ölçüm süresi içerisinde C ağırlıklı rms tabanlı ses seviyesinin en büyük değeri
MFI	Mikrofinans Kurum
OP	Operasyonel Politika
PROJE	Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi
PUB	Proje Uygulama Birimi
PV	Fotovoltaik Panel
S&G	Sağlık & Güvenlik
ŞÇM	Şikayet Çözüm Mekanizması
TC	Türkiye Cumhuriyeti
YE	Yenilenebilir Enerji
YİGM	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
1.GENEL PROJE VE SAHA BİLGİSİ	2
1.1.Projenin Tanımı.....	2
1.1.1. Genel Bilgi & Hedef	2
1.1.2. Proje Bilgileri.....	3
1.1.3. Binanın Konumu	4
2.YASAL ÇERÇEVE ve DÜNYA BANKASI OPERASYONEL POLİTİKALARI İLE UYUMLULUK.....	7
2.1.Ulusal Mevzuat.....	7
2.2.Dünya Bankası Koruma Önlem Politikaları	8
3. ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANI KONTROL LİSTESİ.....	9
4.ÇEVRESEL VE SOSYAL TARAMA.....	11
5. PAYDAŞ KATILIMI VE ŞİKAYET – ÇÖZÜM MEKANİZMALARI	15
6.ÇEVRESEL VE SOSYAL RİSK& ETKİLERİ VE ALINACAK ÖNLEMLER.....	17
7.ÇEVRESEL VE SOSYAL İZLEME PLANI	29
8. GÖREV VE SORUMLULUKLAR.....	33
9. RAPORLAMA	35
10. EKLER.....	36

TABLULAR

Tablo 1: Proje Sahası Bilgileri.....	3
Tablo 2: Yıldırım İlçesi İklim Tablosu	5
Tablo 3: Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı Kontrol Listesi	9
Tablo 4:Dünya Bankası Operasyonel Politikalar Çevresel ve Sosyal Tarama.....	11
Tablo 5: Proje Kapsamında Çevresel – Sosyal Etkisi Beklenmeyen Durumlar.....	12
Tablo 6: Görev ve Sorumluluklar	33
Tablo 7: Raporlama Sürecinin Gereklilikleri ve Rol Dağılımı.....	35

ŞEKİLLER

Şekil 1: Proje Alanı ile Hassas Alanlara Uzaklığı Gösterir Görsel	4
Şekil 2: Sahanın Google Earth Görüntüsü	6
Şekil 3: Hastane Yerleşim Planı	6

EKLER

EK 1: SAHA FOTOĞRAFLARI.....	36
EK 2: ŞİKAYET VE ÖNERİ FORMU.....	39
EK 3: ŞİKAYET KAPATMA FORMU.	40
EK 4: ULUSAL MEVZUAT VE DB YÖNERGELERİ.....	41
EK 5: TAPU.....	47
EK 6: ASBEST BULUNAN BİNALARDA İZLENECEK PROSEDÜR.....	48

GİRİŞ

Bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP), Kamu Binalarında Enerji Verimliliği (KABEV) Projesi kapsamında Enerji Performans Sözleşmesi (EPS) özelinde Bursa ilinin Yıldırım ilçesinin Mimar Sinan mahallesindeki 1645 Ada ve 14 numaralı parsel üzerinde yer alan **Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi**’nde yapılacak yenileme faaliyetlerinin neden olabileceği çevresel ve sosyal etkilerin kabul edilebilir düzeyde tutulabilmesi ve / veya ortadan kaldırılabilmesi için alınması gereken önlemlerin ortaya konulması için hazırlanmıştır.

Proje kapsamında, alana özel hazırlanmış olan bu ÇSYP; proje uygulama aşamalarında alınacak önlemlerin kim tarafından, ne zaman, ne sıklıkla ve ne şekilde uygulanacağını açık bir şekilde ortaya koymak hedefindedir.

Bu ÇSYP, öncelikle Türkiye kanun ve yönetmeliklerine, bunlara ek olarak da Dünya Bankası politika ve tedbirlerine uygun olarak hazırlanmıştır.

1. GENEL PROJE VE PROJE SAHASI BİLGİSİ

1.1. Projenin Tanımı

1.1.1. Genel Bilgi & Hedef

Ülkemizin enerji ihtiyacı, gelişen ekonomiye bağlı olarak şehirleşme ve nüfus artışının da etkisi ile her geçen gün artmaktadır. Artan ihtiyacın paydaşlarına bakıldığında ülkemizde binalar enerji tüketiminde sanayiden sonra ikinci sırada gelmektedir. KABEV Projesi'nin genel hedefi; kamunun sektöre öncülük ederek enerji tüketimini ve kamu kaynaklı cari açığın azaltılmasını sağlamak, diğer yandan enerji verimliliği çalışmaları için sektöre örnek olmasıdır.

KABEV Projesi'nin faydası enerji tüketiminin azaltılması ile kamu bütçesinde tasarruf sağlamanın yanı sıra yaratacağı çevresel ve sosyal olumlu etkileri, toplumun bilinçlendirilmesi ve geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Basit inşaat çalışmaları ile gerçekleştirilen faaliyetlerin, doğaları gereği mevcut proje sınırları içerisinde, çok kritik olmayan çevresel ve sosyal etkiler yaratacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla, Dünya Bankası Operasyonel Politikaları (OP)/Banka Prosedürleri (BP) gereklilikleri kapsamında, KABEV Projesi, muhtemel geçici, beklenen ve kısıtlı etkileri göz önünde bulundurularak B Kategorisi projeler kapsamında değerlendirilmektedir.

Etkiler kritik olarak değerlendirilmese de Dünya Bankasının (DB) Çevresel Değerlendirme Politikası'nın (OP 4.01) uygulanması gerekmektedir. OP 4.01'in uygulamaya konulmasında önemli olan Çevre ve Sosyal (Ç&S) yönetim araçlarının yanı sıra İş Sağlığı Güvenliği (İSG) uygulamaları önem kazanmaktadır.

Bu ÇSYP, atık oluşumu (tehlikeli, tehlikesiz) gibi çevresel etkileri, yenileme aktivitelerinin kurumun günlük faaliyetleri ile çakışması gibi sosyal etkileri, işçi ve faydalanıcıların sağlık ve güvenliği gibi İSG etkilerini, DB ve ulusal ilgili mevzuat ile mevcut en iyi teknikler doğrultusunda mümkünse ortadan kaldırmak, değilse göz ardı edilebilecek seviyeye indirmek için KABEV Projesi için kılavuz doküman olarak hazırlanmıştır.

Proje, DB'nin fonlaması ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) Yapı İşleri Genel Müdürlüğü (YİGM) tarafından yürütülecektir. Projenin genel uygulamasına ait asli kontrol, yönetim ve koordinasyonundan YİGM sorumlu olacaktır. İdarenin şartnamesinin ve ihale dokümanlarının ayrılmaz bir parçası olan bu ÇSYP'ye uygun imalatların yapılmasından yüklenici firma ve tüm Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerin bu ÇSYP'ye uygunluğunun denetiminden ise Müşavir firma (Proje Müdürü) sorumlu olacaktır.

1.1.2. Proje Bilgileri

Tablo 1: Proje Sahası Bilgileri

GENEL BİLGİLER				
Bina Adı	Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi			
İl	Bursa			
İlçe	Yıldırım			
Adres	Mimar Sinan Mah. Emniyet Cad. Polis Okulu Karşısı			
Kullanım Durumu	Bina hali hazırda aktif olarak hastane olarak kullanılmaktadır. Yaşanılan Covid-19 pandemi sürecinde hastane pandemi hastanesi olarak kullanılmaktadır.			
Binayı Kullanan Kurum	Sağlık Bakanlığı			
Kullanıcı Sayısı	3993 personel (Tüm sağlık ve hizmet personelleri) 6884 kişi bir ay içinde hastanede ortalama yatan hasta			
PROJE YAPI BİLGİLERİ				
Bina Sayısı	2 Adet			
İnşaat Alanı	89.772 m ² (2 Bina)			
Bina Oturum Alanı	6.161,74 m ² (6 Bina, proje kapsamında olmayan ama kampüste olan diğer binalar ile)			
Blok Bilgileri		BİNA ADLARI	KAPALI KULLANIM ALANI	
		ANA BİNA	47.548 m ²	
		KADIN DOĞUM BİNASI	42.224m ²	
BİNADA YAPILMASI PLANLANAN İMALATLAR				
Mekanik Oda Revizyonları Sıcak Su kazanlarının değişimi Proje kapsamında sıcak su kazanları ve ısıtma sistemindeki diğer ekipmanların da değişimi sağlanacaktır. Sistem dış havaya göre çalışacak, atık ısısını da değerlendirerek verimini artıracaktır. Projenin yıllık kazancının yaklaşık 740 bin kwh olduğu hesaplanmıştır. Klima Santrallerinde Revizyon İki yollu motor vana uygulaması ile hem elektrikten hem de doğalgazdan tasarruf edilmesi projelendirilmiştir. Proje sonucunda yılda yaklaşık 1.650.000 kwh enerji tasarrufu söz konusudur. Bunun yanında klima santrallerinde verimli kayış kasnak sistemi revizyonu ile 33.393 kwh yıllık elektrik enerjisi tasarrufu söz konusudur. Soğutma ünitelerinin verimliliği ile değiştirilmesi Hastane soğutmasında kullanılan chillerlerden (soğutma ünitesi de yazılabilir) 5 tanesi yeni nesil chillerler ile değiştirilerek yılda 589.836 kwh elektrik enerjisi tasarrufu gerçekleştirilecektir. Elektrik motorlarının enerji verimli motorlar ile değiştirilmesi Verimlilik sınıfı düşük olan yaklaşık 50 adet motor verimliliği ile değiştirilecektir. Verimsiz Armatürlerin LED Armatürler ile Değiştirilmesi Farklı muhtelif güç ve tiplerde olmak üzere; Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde 5070 adet mevcut verimsiz armatürün LED armatür ile değişimi yapılacaktır. Verimli aydınlatma armatürleri ile yıllık kazanç 505bin kwh olacaktır. Yerinde Enerji Üretimi (Fotovoltaik Sistem / PV Panel Kurulumu) Ana bina ve Ek binaya toplam 400 kW elektrik üretim kapasiteli fotovoltaik panel kurulacaktır. Bu sistem yılda 454443,83 kwh elektrik enerjisi üretecektir. Bina otomasyonu ve Enerji İzleme Sistemi Tüm mekanik cihazlar kontrol edilecektir ve binaya enerji izleme sistemi kurulacaktır. Bu sistem ile tüm mekanik cihaz panoları, kat panoları ve ana panolar enerji analizörleri izlenecek ve enerji tüketimleri ölçülebilecek olup böylelikle gereksiz enerji kullanımlarına hemen müdahale edilebilecektir.				

- **Trijenerasyon**

1200 kW gücünde Trijenerasyon Sistemi kurulması planlanmaktadır. **Kurulacak bu sistem ile enerji tüketiminin %47'si'nin karşılanması beklenmektedir.**

FAALİYETLERİN SÜRESİ VE SEZONU

Sene sonunda ihale dokümanlarının hazırlanması ile hastanenin yer teslim tarihine müteakip 4 ay içinde Yüklenicinin imalatlarını bitirmesi planlanmaktadır. Yer teslim süresinin belirsizliği sebebiyle net bir sezon belirtilememekte olup 2021 senesinde iş bitişi sağlanacaktır.

RENOVASYON İŞLERİ SÜRESİNCE ÇALIŞMASI ÖN GÖRÜLEN İŞÇİ SAYISI

Öngörülen işçi sayısı 15 olup, imalat süresince değişiklik gösterebilecektir.

1.1.3. Binanın Konumu

Hali hazırda sağlık hizmeti vermeye devam eden hastane 2002 yılında SSK hastanesi olarak hizmet vermeye başlamış olup 2009 yılından bu yana eğitim ve araştırma hastanesi olarak faaliyetini sürdürmektedir. Yine hastane tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgınında pandemi hastanesi olarak kullanılmaktadır. Proje alanının bulunduğu Yıldırım ilçesi Bursa'nın şehir merkezi Osmangazi'den sonra en büyük ve kalabalık ilçesidir ve Osmangazi'ye yakındır. Proje sahası, 117.680m²'lik alan içerisinde 6 adet binası ile sağlık, tedavi faaliyetini sürdürmektedir. Uludağ eteklerine kurulmuş olan Yıldırım Bursa' nın çok göç alan ilçesidir.

Konum olarak yerleşim alanları içinde ve cadde aksında yer alan hastanenin etrafında Polis Akademisi (POMEM), İl Sivil Savunma Müdürlüğü gibi resmi kurumlar bulunmaktadır. Hassas alıcı ortam olarak en yakın noktasında Mevlana Camisi ve POMEM olup, cami proje sahasından kuş bakışı 400 m, POMEM ise 300 m uzaklıkta yer almaktadır, hastane kampüsünün büyük ve etrafının kapalı olması, hassas alanlar ile arada cadde ve yerleşim alanları bulunması göz önünde bulundurulduğunda 1.cil dereceden etkilenebilecek mesafede olmadıkları görülmektedir. Lakin bu alanlara herhangi bir etkinin söz konusu olmaması için dikkat edilecektir. Diğer işaretli okullar kuşbakışı 500m' den uzak bir alanda bulunmaktadır ve herhangi bir etki oluşmayacaktır.

Şekil 1: Proje Alanı ile Hassas Alanlara Uzaklığı Gösterir Görsel

TÜİK verilerine göre 2019 yılı sonu itibari ile Bursa'nın nüfusu 3.056.120'dir. İlde yıllık nüfus artış oranı %2,06 olmuştur. Yıldırım 667.994 kişi ile ilin en kalabalık ilçesi konumundadır. Bu artışın nedenlerinden biri ilçenin göç merkezi olmasıdır, hem Türkiye içinden hem de ülke dışından göç almaktadır. Son yıllar Suriye savaşı sonrasında Bursa ili Suriyeli Mültecilerin Türkiye' de yerleşim için seçtiği ilk 10 il içerisinde yer almaktadır. 2019 sonu itibari ile kayıtlı Suriyeli mülteci sayısı 169.487'dir. İlçenin göç merkezi olmasının nedeni; şehir merkezine yakınlığı, barınma, temiz suya ulaşım, iş imkanı ve sosyoekonomik denge gösterilebilir.

İlçede sanayi gelişmiştir. Otosansit Sanayi Sitesi'nde irili, ufaklı birçok işletme farklı sektörlerde üretim yapmaktadır. Vişne Caddesi üzerinde kurulmuş olan Vişne Ticaret Merkezi bulunmaktadır. Duaçınarı Mahallesi'nde dokuma sanayi gelişmiştir. Havlu, kumaş, astar, perde üretimi yaygındır. Ayrıca karoser yapımı, otomobil parçaları ve makine parçaları üretimi yapılır. Mobilya sanayi de ilerdir. Ayrıca Hacivat Mahallesi'nde sandıkçılar sitesi kurulu olup sitenin içinde çelik sanayi, tekstil ve makine sanayi fabrikaları da bulunmaktadır.

Sanayileşme yanında tarım ve hayvancılık ilçede sürmektedir. Buğday, arpa, yulaf ilçede en çok üretilen ürünlerdir. Fasulye ve bakla ile domates, biber gibi sebzeler; şeker pancarı, susam, ayçiçeği gibi endüstriyel bitkiler; dut, ceviz, şeftali, kiraz, ayva, kestane gibi meyveler de yetiştirilmektedir.

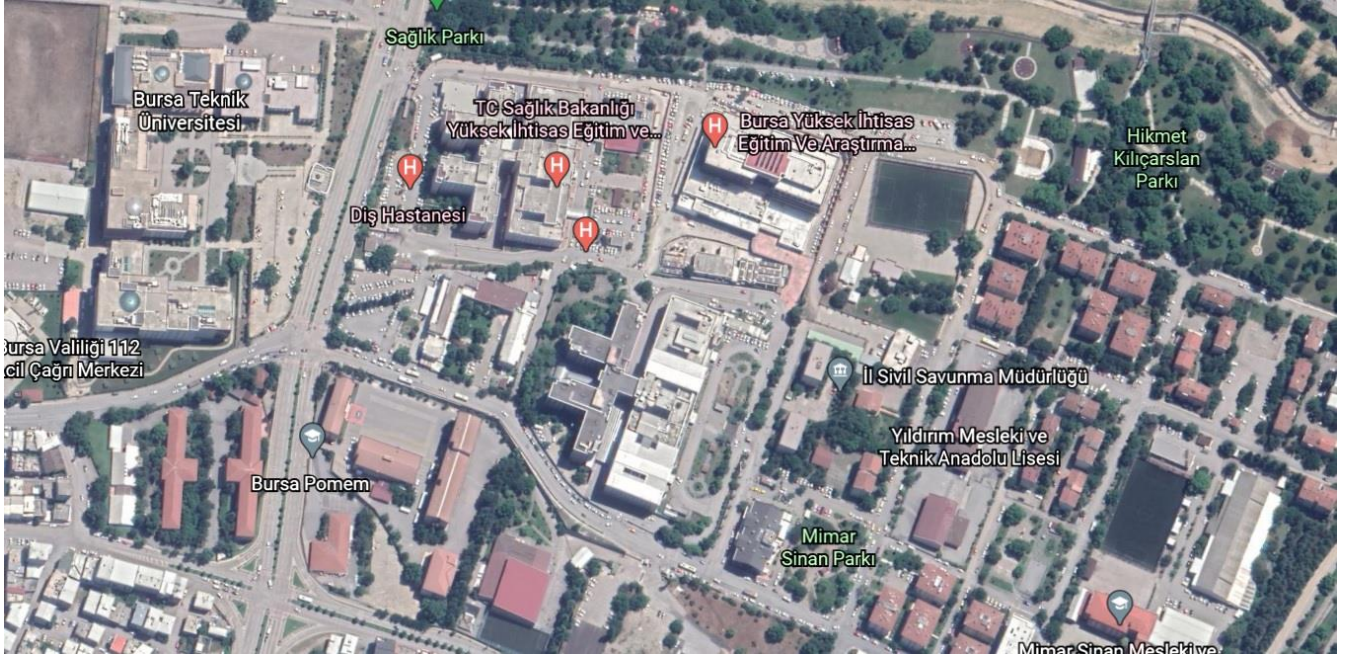
Yerleşim alanları içinde yer alan hastaneye toplu taşıma araçları ile de ulaşabilmek mümkündür, Proje alanı etrafında konutlardan, kültür merkezine, lokantalara her türlü hizmet alanı barındırmaktadır. Yine bankalar, ibadet alanları sahaya yakındır. Alt yapıya baktığımızda; elektrik, su, kanalizasyon, doğalgaz, internet gibi tüm hizmetlere ilçe sınırları içerisinde ulaşılabilir.

Deniz seviyesinden 175 m yukarıda bulunan Yıldırım ilçesinde. ılıman Marmara iklimi görülür. En sıcak ay Temmuz, en soğuk ay Ocak ayıdır. Yağış en fazla kış ve ilkbaharda görülür. En az yağış 21 mm ile Ağustos, 84 mm ile de en fazla Aralık ayındadır. Yıllık yağış ortalaması 633 mm'dir. Yıl boyunca ortalama sıcaklık 18,3 °C dolaylarında değişim göstermektedir.

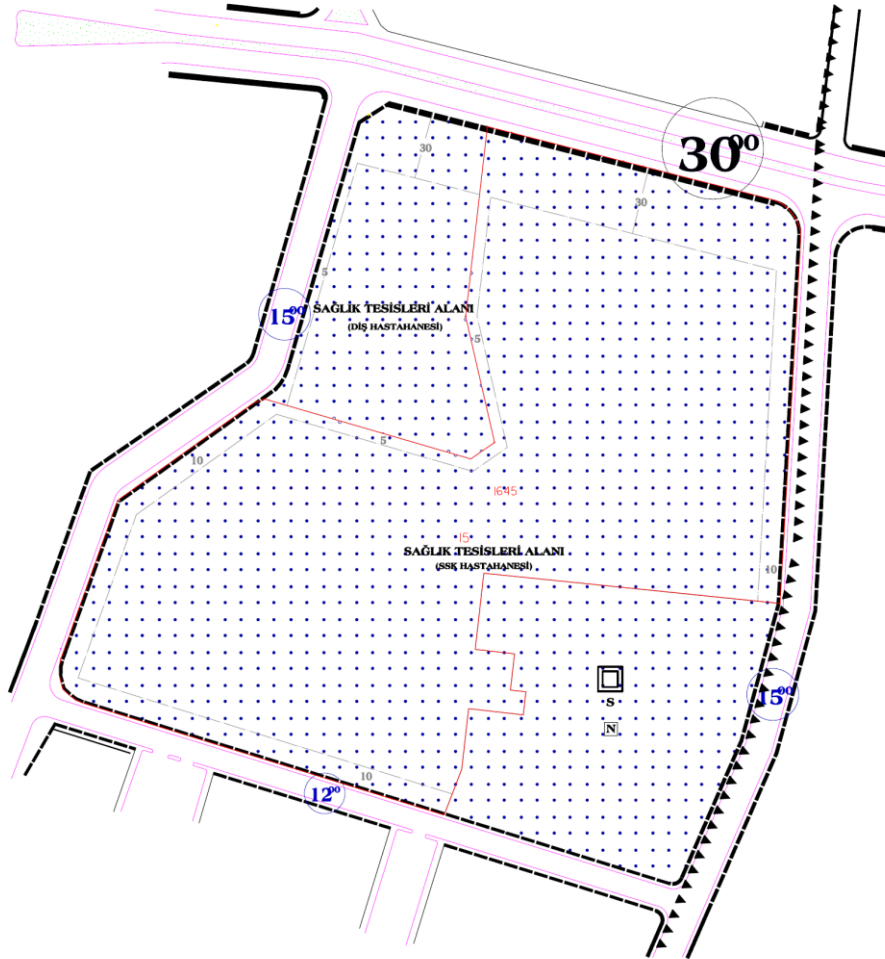
Tablo 2: Yıldırım İlçesi İklim Tablosu

(<https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/bursa/yildirim-53105/>)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Ort. Sıcaklık (° C)	4.9	6.2	7.9	12.4	16.7	20.9	23.2	22.9	19.6	15	10.9	7.2
Min. Sıcaklık (° C)	1.1	2.2	3.2	7	10.8	14.3	16.4	16.2	13	9.5	6.2	3.6
Maks. Sıcaklık (° C)	8.7	10.2	12.7	17.9	22.7	27.5	30	29.7	26.2	20.6	15.7	10.9
Ort. Sıcaklık (° F)	40.8	43.2	46.2	54.3	62.1	69.6	73.8	73.2	67.3	59.0	51.6	45.0
Min. Sıcaklık (° F)	34.0	36.0	37.8	44.6	51.4	57.7	61.5	61.2	55.4	49.1	43.2	38.5
Maks. Sıcaklık (° F)	47.7	50.4	54.9	64.2	72.9	81.5	86.0	85.5	79.2	69.1	60.3	51.6
Yağış / Yağış (mm)	73	63	61	59	51	37	23	21	34	57	70	84

Şekil 2: Sahanın Google Earth Görüntüsü

Şekil 3: Hastane Yerleşim Planı

2. YASAL ÇERÇEVE ve DÜNYA BANKASI OPERASYONEL POLİTİKALARI İLE UYUMLULUK

Bu bölümde ÇSYP'nin hazırlanması sürecindeki gerekliliklerine uyum sağlanan kanun, yönetmelik ve düzenlenmeler ile DB tedbirlerine yer verilmektedir.

2.1. Ulusal Mevzuat

Bu ÇSYP öncelikli olarak Türkiye kanun ve yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Türkiye'nin çevre mevzuatı ile ilgili temel çerçevesi 11 Ağustos 1983 tarihli ve 18132 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 29.04.2013 tarihli Resmi Gazete'de revize edilen Çevre Kanunu (2872 sayılı) olup, bir dizi yönetmelikle desteklenmektedir. Aşağıda bu proje kapsamında çevresel etkilerin değerlendirilmesi ve önlenmesi için öncelikli olarak yararlanılacak yönetmelikler belirtilmiştir. Yenileme faaliyetlerinde zaman zaman başvurulabilecek ilgili diğer yönetmelikler ise Ek 4' te verilmiştir.

- Atık Yönetimi Yönetmeliği, 2 Nisan 2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete;
- Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, 27 Aralık 2017 tarihli ve 30283 sayılı Resmi Gazete;
- Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, 18.03.2004 tarih ve 25406 sayılı Resmi Gazete ve 26.03.2010 tarih ve 27333 sayılı Resmi Gazete'de revize edilmiş;
- Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği, 17 Haziran 2011 tarihli ve 27967 sayılı Resmi Gazete, 11.03.2015 tarihli ve 29292 sayılı Resmi Gazete'de revize edilmiş;
- Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik, 8 Haziran 2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmi Gazete ve son olarak 11 Temmuz 2013 tarihli ve 28704 sayılı Resmi Gazete'de revize edilmiş;
- Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, 31 Aralık 2014 tarihli ve 25687 sayılı Resmi Gazete;
- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği, 06 Haziran 2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazete;
- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği, 04 Haziran 2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmi Gazete;
- Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, 25 Ocak 2013 tarihli ve 28539 sayılı Resmi Gazete;
- Açık Alanda Kullanılan Teçhizat Tarafından Oluşturulan Çevredeki Gürültü Emisyonu ile İlgili Yönetmelik, 30 Aralık 2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmi Gazete.

Yine bu proje kapsamında öncelikli etkileri dikkate alınan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği konularında 10 Haziran 2003 tarihli ve 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4857 sayılı İş Kanunu ile 30 Haziran 2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanunlarla ilgili tüm yönetmeliklerine uygun faaliyet yürütülecektir.

Ayrıca tüm işçilerin çalıştırılması süresinde temel sigorta haklarının belirlenmesi adına 5510 sayılı ve 16.06.2006 tarihli Sosyal Sigortalar ve genel Sağlık Sigortası kanunu işletilecektir.

2.2. Dünya Bankası Koruma Önlem Politikaları

OP 4.01. Çevresel Değerlendirme

Türkiye Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği, projeleri çevresel risklere göre ayırırken, Dünya Bankası Operasyonel Politikaları (OP) 4.01 'Çevresel Değerlendirme' benzer şekilde sınıflandırmaktadır. Çevre Kanunu'nun 10'uncu maddesi; 25 Kasım 2014 tarihli ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan ÇED Yönetmeliği'nin ana çerçevesini oluşturmaktadır. Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal koruma önlemleri borçlanıcı ülkenin ÇED Yönetmeliği ve DB'nin çevresel etkiye yönelik OP 4.01 ile örtüşen bir çevresel değerlendirme çalışması gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Bu ÇSYP'ye konu olan proje için değerlendirme yapıldığında; "Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği" kapsamında Trijenerasyon sisteminin kurulması için gerekli başvuru ve izinler, cihaz seçimi yapılamadığından başlatılamamıştır. Yüklenici, cihaz seçimini yaptıktan sonra yetkili enerji dağıtım şirketine ve yerel gaz dağıtım şirketine başvuruda bulunacaktır. Bu süreçte Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamındaki belgeyi temin edecektir.

Binalar enerji verimliliğinin artırılması/sağlanması konularında gerçekleştirilecek olan diğer faaliyetler ise ÇED Yönetmeliği'nin kapsamında yer almamaktadır.

Basit inşaat faaliyetlerinin yürütüldüğü alanlarda da Dünya Bankası Operasyonel Politikaları (OP) gerekliliklerinin uygulanması gerekmektedir. Proje nedeniyle ortaya çıkabilecek önemli sosyal ve çevresel etkilerin, proje sahası yakınlarında bulunan hassas alıcıları (ör: Okullar, hastaneler, sağlık ocakları ve evler) etkilemesi beklenmektedir. Bu kapsamda Ç&S ve İSG faaliyetlerinin özenli yönetimi, çevresel ve sosyal etkilerin azaltılmasında yeterli olacaktır.

Proje kapsamında yer alan faaliyetler göz önünde bulundurulduğunda, ilgili olan/olmayan Dünya Bankası Operasyonel Politikalarına Ek 4' te yer verilmiştir.

3. ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANI KONTROL LİSTESİ

Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi' ne ait, Bursa ili, Yıldırım ilçesinin Mimar Sinan mahallesindeki alanında gerçekleştirilecek enerji verimliliği çalışmalarına dair özet bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 3'te sunulmuş olan "ÇSYP Kontrol Listesi" inşaat alanlarındaki ofislerde tüm paydaşların erişimine açık olacak şekilde asılı duracaktır. Şantiye sorumlusu, paydaşlar tarafından gelen soru ve görüşlerin kayıt altına alınması ve cevaplanmasından sorumlu olacaktır.

Tablo 3: Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı Kontrol Listesi

KURUMSAL VE YÖNETİMSSEL		
Ülke	Türkiye	
Projenin Adı	KABEV (Kamu Binalarında Enerji Verimliliği) Projesi	
Proje kapsamı ve aktivitesi	İlgili proje alanında yer alan 2 blok için enerji verimliliği kapsamında bina tadilat ve inşaat faaliyetlerinin yapılması.	
OP Kriteri		
Çevresel Değerlendirme OP 4.01	[X] Uygulanıyor [] Uygulanmıyor	
Doğal Yaşam Alanları OP 4.04	[] Uygulanıyor [X] Uygulanmıyor	
Ormanlar OP 4.36	[] Uygulanıyor [X] Uygulanmıyor	
Haşere Yönetimi OP 4.09	[] Uygulanıyor [X] Uygulanmıyor	
Fiziksel Kültürel Kaynaklar OP 4.11	[] Uygulanıyor [X] Uygulanmıyor	
Yerli Halk OP 4.10	[] Uygulanıyor [X] Uygulanmıyor	
Gönülsüz Yeniden Yerleşim OP/BP 4.12	[] Uygulanıyor [X] Uygulanmıyor	
Barajların Güvenliği OP/BP 4.37	[] Uygulanıyor [X] Uygulanmıyor	
Uluslararası Suyolları Projesi OP/BP7.50	[] Uygulanıyor [X] Uygulanmıyor	
İhtilafli Alanlarda Proje OP/BP 7.60	[] Uygulanıyor [X] Uygulanmıyor	
SAHA AÇIKLAMASI		
Sahanın adı	Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi	
Sahanın yeri	Bursa ili, Yıldırım ilçesi	Saha haritası [X] EVET [] HAYIR
Mülk sahibi	Maliye Hazinesi mülk sahibi olup, alan hastaneye tahsislidir.	
Coğrafi, fiziksel, biyolojik, jeolojik, hidrografik ve sosyo-ekonomik bağlamın tanımı	Proje faaliyetlerinin gerçekleştirileceği alanın zemini tamamen beton kaplı ve geçirimsizdir. Bu sebeple toprak yapısının proje sürecinden etkilenmesi beklenmemektedir. Ayrıca sastanenin yerleşimi ağırlıklı cadde aksı ve yerleşim alanları içerisinde, etrafı çevrili şekildedir. Proje alanına toplu taşıma araçları ile kolaylıkla ulaşabilmek mümkündür, hastane çevresi, kültür merkezi lokantalar, bankalar, ibadet alanları gibi her türlü hizmet alanını barındırmaktadır. Elektrik, su, kanalizasyon, doğalgaz, internet gibi tüm altyapı imkânlarına ulaşılabilir. Proje süresi ve binanın konumu göz önünde bulundurulduğunda inşaat faaliyetlerinin bölgeye olumsuz etkisi olmayacaktır.	
Hastaneler, sağlık birimleri, kamu binaları, evler gibi en yakın hassas alıcıların bulunduğu yerler ve uzaklık?	Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin çevresinde "hassas alıcı" olarak tanımlanabilecek en yakın alanda Polis Akademisi ve Mevlana Camisi yer almaktadır. Bu yapılar 1.cil etki alanında yer	

	almamaktadır. İnşaat faaliyetleri süresince alınacak tedbirler ile, hassas alıcılar proje faaliyetlerinden etkilenmesinin önüne geçilecektir.
Malzeme toplama, özellikle agrega, su, taş için yerler ve mesafe?	Şehir merkezine yakın bir konumda yer alan hastane, malzeme temininde sıkıntı yaşamayacaktır.
MEVZUAT	
Kanalizasyon sistemi, elektrik, su şebekesi vb. Proje tarafından kullanılan altyapıları belirleyin.	Renovasyon çalışmaları sırasında, bölgede halihazırda mevcut olan kanalizasyon, elektrik ve su şebekeleri kullanılacaktır. Evsel atıklar, belediye hizmetlerinden faydalanılarak bertaraf edilecek, diğer atıklar için ise uygun depolama alanları oluşturulup lisanslı firmalarca bertarafının yapılması sağlanacaktır. Proje özelinde herhangi bir altyapı hizmet alımı gerekmesi durumunda mevcut altyapı imkanları değerlendirilecek ve ilgili yönetmeliklere uygun olarak gerçekleştirilecektir.
Proje faaliyeti için geçerli olan ulusal ve yerel mevzuatı ve izinleri belirleyin (örneğin 1/1000 veya 1/5000 ölçekli ana plan düzenlemeleri, inşaat ruhsatı inşaat ruhsatı vb.)	Projenin uygulanacağı parselde ait tapu EK 5’de sunulmaktadır. “Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği” kapsamında Fotovoltaik panel kurulumu için yetkili enerji dağıtım şirketine başvuru Müşavir tarafından başlatılmıştır. “Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği” kapsamında Trijenerasyon sisteminin kurulması için gerekli başvuru ve izinler, cihaz seçimi yapılmadığından başlatılamamıştır. Yüklenici, cihaz seçimini yaptıktan sonra yetkili enerji dağıtım şirketine ve yerel gaz dağıtım şirketine başvuruda bulunacaktır. Ve bu süreçte Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamındaki belgeyi temin edecektir.
PAYDAŞ DANIŞMANLIĞI	
Paydaş danışma sürecinin ne zaman / nerede gerçekleştiğini belirleyin	Tüm paydaşların katılımıyla bir bilgilendirme toplantısı planlanma aşamasındadır. Covid-19 kısıtları gereğince gerekli önlemler alınarak ya da sanal olarak gerçekleştirilecektir. Toplantı ile katılımcılara projenin teknik, sosyal ve çevresel detayları konusunda ilgili uzmanlar tarafından bilgi verilmesi, katılımcıların proje hakkındaki her türlü sorularının cevaplanarak, görüşlerinin alınması planlanmaktadır.
Menfaat sahiplerinin ortaya çıkardığı konu ve endişelerin kısa özeti	Yerel bilgilendirme toplantısı neticesindeki görüşler değerlendirilecek ve buraya eklenecektir.
KURUMSAL KAPASİTE GELİŞTİRME	
Herhangi bir kurumsal kapasite geliştirme söz konusu olacak mı?	Proje kapsamında müşavirin Yüklenici personeline vereceği eğitimler sonucunda yüklenici firmanın kurumsal kapasitesinin gelişmesi beklenmektedir.

4. ÇEVRESEL VE SOSYAL TARAMA

Proje kapsamında enerji verimliliği çerçevesinde Tablo 1’de bahsedilen basit inşaat faaliyetleri yürütülecektir. Bu faaliyetlerin bina faydalanıcılarının, binaların yakın çevresinde yerleşik bulunan paydaşların ve çevrenin üzerine oluşturabileceği çevresel ve sosyal etkiler Tablo 4’te değerlendirilmiş olup etki yaratacak faaliyetler için alınacak önlemler Bölüm 6’da yer almaktadır. Ayrıca yapılacak işin vasfından dolayı çevresel ve sosyal etki olmayacak parametreler Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 4: Dünya Bankası Operasyonel Politikalar Çevresel ve Sosyal Tarama

ÇEVRESEL/ SOSYAL TARAMA				
Saha etkinliği aşağıdakilerden herhangi birini içerecek mi?	Faaliyet	Durum		Uygulanacak Tedbirler
	Su Kaynakları / Su kalitesi	☐ Evet	☒ Hayır	Bkz. Tablo 5
	Bina rehabilitasyonu ve küçük çaplı inşaat işleri	☒ Evet	☐ Hayır	Bkz. Bölüm 6
	Hava kalitesi	☒ Evet	☐ Hayır	Bkz. Bölüm 6
	Habitat (Doğal yaşam alanlarına, ormanlara ve / veya korunan alanlara etkiler)	☐ Evet	☒ Hayır	Bkz. Tablo 5
	Bitkisel toprak ve alt toprak			
	Dış Ortam Gürültü Kirliliği	☒ Evet	☐ Hayır	Bkz. Bölüm 6
	Atık Oluşumu	☒ Evet	☐ Hayır	Bkz. Bölüm 6
	Tehlikeli¹ ya da toksik (zehirli) materyaller	☒ Evet	☐ Hayır	Bkz. Bölüm 6
	Tıbbi atığın taşınması / yönetimi	☐ Evet	☒ Hayır	Bkz. Tablo 5
	Tehlikesiz atıklar	☒ Evet	☐ Hayır	Bkz. Bölüm 6
	Enerji Verimliliği Bina Islahı	☒ Evet	☐ Hayır	Bkz. Bölüm 6
	Fiziksel ve Kültürel Kaynaklar	☐ Evet	☒ Hayır	Bkz. Tablo 5
	Diğer Hususlar - İSG - Bilgilendirme	☒ Evet ☒ Evet	☐ Hayır ☐ Hayır	Bkz. Bölüm 6 Bkz. Bölüm 6

¹ Zehirli/tehlikeli materyal asbest, zehirli boyalar, zararlı çözücüler, floresan gibi cıva atıklarını, kurşunlu boyanın sökülmesi vb. ihtiva etmektedir.

	• Sağlık faaliyetinin devamlılığı	☐ Evet	☒ Hayır	Bkz. Tablo 5
	Arazi edinimi ²	☐ Evet	☒ Hayır	Bkz. Tablo 5
	Trafik ve Yaya Güvenliği	☒ Evet	☐ Hayır	Bkz. Bölüm 6

² Arazi edinimi insanların yerinden edilmesi, geçim kaynaklarının değişimi, özel mülkiyetin gaspını kapsamaktadır. Bu durum, satın alınan ve / veya devralınan araziler için geçerlidir ve bahsi geçen şekilde elde edilen arazilerde yaşayanlar ve/veya gecekondü sakinleri ve işyeri sahiplerini etkilemektedir.

Proje kapsamında çevresel ve sosyal etkisi beklenmeyen ve durumu hayır olarak yukarıdaki tabloda işaretlenen bölümlere ait değerlendirmelere bu başlık altında Tablo 5’de yer verilmiş olup, çevresel ve sosyal etkisi olacağı düşünülen başlıklara ‘Bölüm 6’ da uygulanacak etki azaltıcı önlemleri ile yer verilmiştir. Hayır olarak ve sarı ile işaretlenen bölümler öngörüdür, iş / işlemlere göre değişiklik olması ve maddelere ilişkin önlemlerin işletilmesinin gerektiği durumların oluşması halinde yüklenici aşağıdaki önlemleri alması ve geliştirmesi gerektiğini kabul eder.

Tablo 5: Proje Kapsamında Çevresel – Sosyal Etkisi Beklenmeyen Durumlar

ETKİ PARAMETRESİ	ETKİ AZALTACAK / ALINACAK ÖNLEM
TIBBİ ATIK YÖNETİMİ	- Proje süresi kısa olduğu için revir oluşturulmayacağı ve yakın bir sağlık merkezinden, hatta proje alanından hizmet alacağı öngörülmekte bu sebeple tıbbi atık oluşması beklenmemektedir. - Revir oluşturulması durumunda, Tıbbi atıkların geçici olarak depolanması Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği’nin 14. Maddesi ve işleme tesislerine taşınması da 15. Maddesi uyarınca gerçekleştirilecektir.
SU KAYNAKLARI / SU KALİTESİ (SU / ATIKSU YÖNETİMİ)	- Proje alanı içerisinde yüzey üstü ve yüzey altı su kaynağı bulunmadığından, projede direkt çevresel etki oluşması beklenmemektedir. - İnşaat çalışmaları sırasında oluşacak atık sular geçici altyapı sistemi ile mevcut kanalizasyon sistemine veya hastanenin mevcut kanalizasyon hattına entegre edilecektir. - İnşaat sahasının bulunduğu bölgedeki kanalizasyon sisteminin kullanılamaması, aksi durumların oluşması halinde mobil tuvalet ve lavabolar sahaya getirilecek, oluşacak atıksu için fosseptik oluşturulacak, atıksu sızdırmaz alanlarda biriktirilecek ve bağlı bulunan Belediye’ye ait vidanjörler ile sahadan uzaklaştırılacaktır. - Yağışlar ile oluşan yüzey suları sırasında proje sahasında uygun erozyon ve tortu / sedimentasyon kontrol önlemleri alınacaktır. Tortuların saha dışına taşması ve yakındaki su alıcı ortamlarına bulaşması engellenecektir.
HABİTAT (DOĞAL YAŞAM ALANLARINA, ORMANLARA VE / VEYA KORUNAN ALANLARA ETKİLER) VE BİTKİSEL TOPRAK VE ALT TOPRAK	- Faaliyetlerin gerçekleştirildiği yakın çevrede doğal yaşam alanları, sulak alanlar ve koruma alanı olarak kabul edilen alanlar bulunmamaktadır. - Mevcut proje alanında zemin daha çok sızdırmaz beton alandan oluştuğu için toprağa olumsuz etki beklenmemektedir. - İnşaat çalışmalarının gerçekleştirileceği alanda yer alan ağaçların mevcut imalatlardaki herhangi bir uygulama değişikliğinde etkilenmesi durumunda, bu ağaçların tespitine yönelik bir envanter çalışması gerçekleştirilecektir. Çalışma sonucunda tespit edilen ağaçlar işaretlenecek, kök

	sistemlerinin korunması ve inşaat çalışmalarından kaynaklanabilecek zararların önlenmesi amacıyla ağaçların etrafı çit ile çevrilecektir. Taşıtılması gereken durumlarda da yerel yönetimin ön gördüğü prosedür devreye sokulacaktır. • Kazı yapılmasının mecbur olduğu durumlarda toprağın zararlı etkilerden ve materyallerden korunması sağlanacaktır.
FİZİKSEL VE KÜLTÜREL KAYNAKLAR	• Proje sahasında toprak üstü eser bulunmadığından Kültürel Mirası etkileyecek bir durum beklenmemektedir. • Aynı şekilde Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesinin enerji verimliliği için yenilenecek hiçbir binası kültürel miras / tarihi yapı vasfında değildir. • Yine kazı çalışmaları öncelikli olarak öngörülmediğinden toprak altı eserlerin gün yüzüne çıkması da beklenmemektedir. Kazı yapılması ve çalışma sırasında rastlantısal bulgu tespit edilmesi durumunda ise: • İnşaat çalışmaları sırasında bulunan eserler “rastlantısal bulgu” olarak belirtilecek ve kayıt altına alınacaktır. Rastlantısal bulgu sonrasında izlenecek ve uygulanacak adımlar için “Rastlantısal Bulgu Prosedürü” hazırlanacaktır. • Rastlantısal bulgular ile ilgili olarak Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları bilgilendirilecek ve şantiye sahasının bulunduğu alandan sorumlu olan Koruma Kurulu’ndan gerekli onayın gelmesi beklenecektir. Bu bekleme süresince herhangi bir inşaat çalışması gerçekleştirilmeyecektir. • Rastlantısal bulgular ile ilgili olarak alandaki mevcut faaliyetin ertelenmesi ya da zamanlamasının yeniden düzenlenmesi için ilgili tüm hükümlerin yürürlüğe girmesi sağlanacaktır. • Bu konu hakkında yapılan tüm yazışmalar, alınan tüm kararlara uygun olarak ÇSYP güncellenecek ve tüm dokümanlar ÇSYP’ nin ekinde sunulacaktır.
ARAZİ EDİNİMİ	• Projenin başlangıç ve farklı aşamalarında arazi edinimi ya da yeniden yerleşim durumlarının oluşması beklenmemektedir. Çünkü hastanenin bulunduğu alan maliye hazinesine aittir. Proje kapsamında ek alan ihtiyacı olmayacaktır. • Proje kapsamında OP 4.12 Gönülsüz Yeniden Yerleşim'in uygulanmasını gerektirecek hiçbir arazi (kamu binaları inşa etmek için belirlenmiş) finansman için uygun olmayacaktır.

DİĞER HUSUSLAR / EĞİTİM - ÖĞRETİMİN DEVAMLILIĞI	- Faaliyet süresince hastanenin ilgili sağlık faaliyetlerini engelleyecek bir durum yaşanması beklenmemektedir, imalatların eğitim dönemine denk gelmesi durumunda bina kullanıcılarının faaliyetlerini yürütebilmesi sağlanacaktır. - Tüm bu sürecin sağlıklı yürütülmesi için gerekli önlem ve iyileştirmeler yüklenici tarafından yerine getirilecektir.
--	---

5. PAYDAŞ KATILIMI VE ŞİKAYET ÇÖZÜM MEKANİZMALARI

İdare tüm paydaşların proje sürecinin sahada nasıl yürütüleceği hakkında bilgi sahibi olması ve varsa paydaşların itiraz ve önerilerini alabilmek için bu ÇSYP'yi on gün süre ile çalışma yapılan binada askıda tutacaktır. Askı sürecinin tamamlanması akabinde Paydaş Bilgilendirme Toplantısı düzenleyecektir. Düzelecek toplantının yöntemi pandemi koşulları çerçevesinde belirlenecektir. Ayrıca İdare bilgilendirme amaçlı alt projelere özel tanıtım materyalleri (broşür, poster, vs.) hazırlayacak ve bu materyallerin ilgili paydaşlara ulaştırılmasını sağlayacaktır. .

Şikâyet Çözüm Mekanizması (ŞÇM), herhangi bir paydaşın projenin nasıl planlandığı, inşa edildiği veya uygulandığı konusunda bir şikâyet veya öneri sunmasını sağlayan bir süreçtir.

ÇSB'nin halihazırda hem telefon hem de web sitesi üzerinden erişilebilen bir çağrı merkezi³ bulunmaktadır. Bu çağrı merkezi, Bakanlığın tüm faaliyetleri ile ilgili konuları kapsamaktadır. İdare, KABEV Projesi kapsamında kamu binalarında yürütülecek faaliyetler sırasında ortaya çıkabilecek şikâyet/görüş/önerilerin toplanması, değerlendirilmesi ve çözümlenmesi amacıyla, Proje uygulaması başlamadan önce KABEV Projesi'ne özel olarak şeffaf ve kapsamlı bir ŞÇM geliştirecektir. ŞÇM, ilgili tüm paydaşların gerçekleştirilecek faaliyetler hakkında şikâyet/görüş/önerilerini ilgili kişi ve kurumlara ulaştırabilmesine yardımcı olacak ve paydaşların projeye dahiliyetini güçlendirecektir. KABEV Projesi kapsamında şikâyetler birden fazla seviyede ele alınacaktır. (a) yüklenici düzeyinde; (b) müşavir düzeyinde; (c) ÇSB İl Müdürlükleri düzeyinde; (d) ulusal düzeyde ÇSB Proje Uygulama Birimi düzeyinde (PUB).

- a) Yüklenici Seviyesi:** İnşaat işlerini yürütmek için atanan her yüklenici, herhangi bir paydaş (kamu binası yönetimi, bina kullanıcıları, ziyaretçiler, yerel topluluklar veya yararlanıcılar, vb.) tarafından dile getirilen şikâyetleri / endişeleri / görüşleri / tavsiyeleri almak, kaydetmek ve mümkünse çözümlenmekten sorumlu olacaktır. KABEV Projesi kapsamında yapılan inşaat işleri nedeniyle Yüklenici şikâyetleri / endişeleri / görüşleri / tavsiyeleri çözemezse, bunları ilgili kişi / kurumlara yönlendirmekle yükümlüdür. Yükleniciler ayrıca çözülmüş ve çözülmemiş şikâyetler / endişeler / görüşler / tavsiyeler dahil olmak üzere tuttukları kayıtları haftalık olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na (ÇSB) sunacaklardır.
- b) Müşavir Seviyesi:** Yüklenici düzeyinde ele alınamayan şikâyetler / endişeler / görüşler / tavsiyeler, İnşaat Kontrolörü olarak atanan Proje Yöneticisi tarafından ele alınacaktır. Proje Yöneticisi, bir durum raporu düzenleyerek yüklenicinin sorumluluklarını hatırlatacak ve sorunu çözmek ve gerekli düzeltici eylemlerin uygulanmasını sağlamak için gerekli önlemlerin alınmasını sağlayacaktır. Proje Yöneticisi şikâyetleri / endişeleri / önerileri / tavsiyeleri çözemezse, bunları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yönlendirmekle yükümlüdür.
- c) Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri Seviyesi:** KABEV Projesi kapsamında yürütülen faaliyetler ile ilgili olarak alınan şikâyet / endişe / görüş / önerileri mümkün olduğu ölçüde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü sorumlu olacaktır. Müdürlükler ayrıca, kendisine ulanan konuları çözsün ya da çözmesin, alınan tüm şikâyet / kaygı / görüş / önerileri derhal İdare'ye iletecektir.
- d) ÇSB Seviyesi:** KABEV Projesi kapsamında, ÇSB yukarıda belirtilen seviyeler aracılığıyla paydaşlar tarafından dile getirilen tüm şikâyet / endişe / görüş / tavsiyeleri toplamak, kaydetmek ve çözmekle sorumludur. ÇSB, toplanan şikâyeti / endişeyi / görüşü / tavsiyeyi 30 gün içinde çözmekten ve sonuç hakkında şikâyet / endişe / görüşü / tavsiyeyi sahibini bilgilendirmekten sorumludur.

³ <https://181.csb.gov.tr/>

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kurumsal olarak şikâyet ve öneri toplama adına birçok alternatif yöntem belirlemiştir.

Cumhurbaşkanlığı Halkla İlişkiler Merkezi (CIMER) gibi ulusal şikâyet mekanizması başta olmak üzere, şikâyet ve önerileri İdareye iletme kanalları aşağıda verilmiştir:

- **E-posta** yigmenerji@csb.gov.tr
- **ÇSB Çağrı Merkezi** Alo 181
- **Alo181.csb.gov.tr**/web adresinde yer alan Bilgi/Şikâyet Başvuru Formu
- İl Çevre ve Şehircilik Müdürlükleri

İnşaat Yüklenicisi kamu binalarının yenilenmesi sırasında alınan şikâyet/görüş/önerileri şikâyetleri alınması, kaydedilmesi ve çözülmesinden sorumlu olacaktır yönetecektir. İnşaat işlerini yürütmek üzere atanan her yüklenici, kamu binası yönetimi ve çalışanları, ziyaretçileri ve yararlanıcılar tarafından inşaat çalışmaları konusunda gelen nedeniyle yapılan şikâyet/görüş/önerileri şikâyetleri almak, kaydetmek için bir şikâyet mekanizmasıysam tanımlayacaktır. Yüklenici şikâyet/görüş/önerileri şikâyetleri ve önerileri Ek - 3 ve Ek - 4'te verilen Şikâyet ve Öneri Formu ve Şikâyet Kapatma Formu aracılığı ile kayıt altına alacaktır toplayacaktır. Sözlü gelen şikâyet/görüş/öneriler şikâyet ve önerileri ise, Yüklenicinin sorumlu personeli tarafından Şikâyet ve Öneri Formu bu formu doldurarak kayıt altına alacaktır. Yüklenici kayıt altına aldığı şikâyetleri her hafta başı Proje Müdürü'ne göndermekle yükümlüdür. Farklı kanallar aracılığıyla toplanan şikâyet/görüş/öneriler İdare tarafından kayıt altına alınarak 30 gün içerisinde cevaplanacaktır. Şikâyet/görüş/öneriler ile ilgili kayıtlar düzenli olarak DB ile paylaşılacaktır. Ayrıca DB'nin desteklediği projelerden olumsuz şekilde etkilendiğini düşünen kişi ya da topluluklar şikâyetlerini, proje seviyesinde mevcut olan Şikâyet Çözüm Mekanizması (ŞÇM) aracılığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na veya Dünya Bankası'nın Şikâyet Çözüm Servisi (SÇS) (<https://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service>) aracılığı ile DB'ye iletebilirler. SÇS proje kaynaklı endişeleri gidermek amacı ile alınan şikâyetlerin hızlı bir şekilde incelenmesini sağlar.

Projeden etkilenen topluluklar ya da kişiler, şikâyetlerini ayrıca Dünya Bankası Bağımsız Teftiş Paneline de iletebilirler. Bu panel DB'nin performans kriterlerinin bir veya birkaçının ihlali sonucu şikâyet eden kişi ya da toplulukların zarara uğrayıp uğramadığını veya uğratılabileceğini belirler. Panel, kendisine ulaşmış şikâyetler hakkındaki endişelerini DB'ye doğrudan iletebilir. Bu aşamada DB şikâyetler hakkında cevap verme fırsatına sahip olur.

6. ÇEVRESEL VE SOSYAL RİSK ETKİLER VE ALINACAK ÖNLEMLER

PROJE AŞAMALARI	RİSK VE ETKİLER	ÖNERİLEN ETKİ AZALTICI ÖNLEMLER	SORUMLU KURUM
FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)	BİLGİLENDİRME	- İnşaat faaliyetleri başlamadan önce bölge halkı ve ilgili tüm paydaşlar, gerçekleştirilecek çalışmalar ve alınacak önlemler konusunda fiziki ya da uzaktan yapılacak bir toplantı ve proje farklı iletişim materyalleri (broşür, poster, vs.) yardımı ile ve bu ÇSYP'nin hastanede 10 gün süre ile askıda kalması aracılığı ile bilgilendirilecektir. - Şantiye alanında; inşaatın başlama, bitiş tarihleri ve çalışma periyotları ile alınan izinlere ilişkin bilgileri içeren, inşaat alanında herkesin kolayca görebileceği bir tabela yerleştirecektir. - İnşaat faaliyetleri esnasında oluşabilecek büyük çaptaki çevresel kazalar ve işyeri kazaları (yaralanma, ölümle sonuçlanan kazalar, çevresel dökülmeler gibi çevre kazaları, vb.) 3 iş günü içinde ÇSB'ye bildirilecek ve 30 işgünü içinde kök sebep analiziyle birlikte kaza raporu ÇSB'ye gönderilecektir. ÇSB de bu bilgileri DB ile eşzamanlı olarak paylaşacaktır.	- İdare - Müşavir - Yüklenici
	SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	- Enerji verimliliği kapsamında hastanenin yenilenmesi çalışmalarının bir bütünü ve yapılacak tüm renovasyon faaliyetleri sürdürülebilirlik faaliyetidir. Fotovoltaik panel kurulması faaliyetleri enerji verimliliği kapsamındadır. - Projenin öncesi ve sonrasında yapılacak anket çalışmaları ile enerji verimliliği çalışmalarının toplumsal ve ekonomik katkısının izlenmesi sağlanacaktır. - Sürdürülebilir kalkınma perspektifinde projede görev alacak personelde kadın çalışan istihdamı öncelikli olarak gözetilmelidir. - Projenin bölgedeki ekonomik kalkınmaya (bölgeden işçi istihdamı, bazı malzeme tedarikinin bölgeden temini ve yerel işletmelerin kullanılması) devamlı olmasa da proje süresince fayda sağlaması beklenmektedir.	- İdare - Müşavir - Yüklenici
	İSG	- Şantiye sahasına görevi olmayan üçüncü kişilerin girmesi engellenecektir. - Şantiye sahasında sigara içilebilecek alanlar yüklenici tarafından belirlenecektir.	- Yüklenici - Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)

FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)	İSG	• Yeme – içme ve dinlenme için çalışma alanından ayrı yerde konteynırlar yüklenici tarafından ayarlanacaktır. • İşçilerin kullanımı için WC konteynırı yüklenici tarafından ayarlanacak, hijyen için tüm malzemeleri içerecek ve atıksu için bölgedeki kanalizasyon altyapısı kullanılacaktır. • İşçilere temiz kullanım suyu ve içme suyu temin edilecektir. • Yüklenici çalışanlar için güvenli bir çalışma ortamı sağlayacak ve uluslararası en iyi uygulamalar ve Sağlık Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından sağlanan COVID-19 ile ilgili sağlık ve güvenlik tedbirleri de dahil olmak üzere Türk mevzuatı uyarınca uygun kişisel koruyucu donanımları (KKD) sağlayacaktır. (Her zaman baret, reflektörlü yelek, iş ayakkabısı kullanımı, gerekli olan durumlarda maske, koruyucu gözlük, kemer vb. kullanımı) • Orta ve büyük ölçekli işyeri kazalarının oluşması halinde, kaza araştırması yapılacak ve raporlanacaktır. Sağlık ve güvenlik olayları, tedavi gerektiren kazalar, yaralanmalar ve tüm ölümle sonuçlanan kazalar kaydedilecek ve 3 iş günü içinde ÇŞB'ye bildirilecek, 30 işgünü içinde de kök sebep analizi ile birlikte kaza raporu ÇŞB'ye gönderilecektir. • Koruyucu giysiler ile çalışanların kendilerine ait giysileri ayrı ayrı yerlerde muhafaza edilecek ve bunun için soyunma alanları oluşturulacaktır. • Yüksekte çalışma önlemleri alınacak, planları ve eğitimleri yapılacaktır. • Ekipman bakım - onarım planları, sorumlu kişilerin tayin edilecektir. • Malzemeler için alım, sevkiyat süreçleri ile depolama alanlarının planlamaları yapılacaktır. • Tehlikeli kimyasallarla çalışma prosedürünün hazırlanacak, malzemelerin depolama alanları oluşturulacaktır. • Mesleki yeterlilik belgelerinin değerlendirilmesi ve temini sağlanacaktır. • İnşaat alanı güvenli giriş eğitimi hazırlanacaktır. (Ziyaretçiler için) • Sahalarda kullanılacak iş ekipmanlarının bakım formları temin edilecektir.	
---	-----	---	--

FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)	İSG	- Yeni ekipmanlar ve yenilikler olduğunda tüm çalışmaların güncellenmesi yapılacaktır. - Covid-19 süreci içinde şantiyelerde dezenfektan bulundurulacak ve saha girişlerinde ateş ölçümleri yapılacaktır. - Covid-19 dahil olmak üzere herhangi bir salgın veya pandemi/bulaşıcı hastalık durumunda Sağlık Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından sağlanan rehberlik, yönergeler ve tavsiyelere uygun hareket edilecek ve tüm ilgili gerekli tedbirler hem çalışanların için hem de çalışma yerleri için iş sağlığı ve güvenliği bakımından alınacaktır. - Projenin inşaat faaliyetleri sırasında meydana gelebilecek ve acil müdahale gerektiren durumların (yangın, deprem, vs.) kontrol edilebilmesi için, toplum ve çevre sağlığını da kapsayacak olan prosedürler hazırlanacak ve tüm çalışanlar ile paylaşılacaktır. - Sahaların uygun şekilde işaretlenmesi (uyarı levhaları ile) sağlanacak, çalışanlar sahada uyulacak kurallar ile ilgili bildirecektir. - Tüm çalışanlar çalışma koşulları hakkında bilgilendirilecektir, Çalışanların “İş Sağlığı ve Güvenliği” ve iş başı eğitimlerinin hazırlanması ve uygulanması, tüm çalışma süresini kapsayacak eğitim planlamanın yapılması (Çalışanlar SGK ilgili mevzuatı ve İş kanunundan doğan tüm hakları, sorumluluklar konusunda ve etik davranış kuralları bu eğitimler kapsamında bilgilendirilir.) - Çalışanlar için çalışma sahası ve gerçekleştirilecek işlerle ilgili olası riskleri belirten çalışma kuralları da dahil olmak üzere İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) eğitimleri ve iş güvenliği toplantıları gerçekleştirilecektir. Bunların arasında çalışanlara COVID-19 semptomları, nasıl korunması gerektiği ve semptomlar görüldüğünde ne yapılması gerektiği ile ilgili düzenli eğitimlerin verilmesi bulunacaktır. - İnşaat faaliyetleri nedeni ile uzun ya da kısa vadede elektrik, su, doğalgaz kesintisi olacak ise bu durumda gerekli güvenlik önlemleri alınacak ve bina kullanıcıları kesintiden makul bir süre önce bilgilendirilecektir.	
---	-----	--	--

FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)	İSG	• Çalışanların sağlık taramaları, işe giriş evrakları (özlük dosyaları), eğitim dokümanları, KKD zimmet tutanakları, Noter onaylı tespit – öneri defteri gibi Projeye İSG yasal mevzuatı kapsamında hazırlanması ve temin edilmesi gereken tüm evraklarının sahalarda eksiksiz olarak yer alması gereklidir. Tüm bu dokümanlar müşavir ve bakanlık denetimlerine sunuma hazır olmalıdır. • Çalışanların işe başlamadan önce çalışmaya uygun olduklarının onaylanması ve bilinmeyen sağlık sorunları olan veya başka bir risk altında olan çalışanlara özel önem gösterilmesi gerekmektedir. • Çalışanların ve sahaya giren diğer kişilerin ateşlerinin ölçülmesi ve kayıt altına alınmasıyla da sahaya girmeden önce ya da sahaya girerken kendilerinin beyanda bulunmalarının sağlanması gerekmektedir. • Öksürme kuralları, el hijyeni ve sosyal mesafe tedbirleri gibi COVID-19 özelindeki belirli hususlara odaklanarak işe başlamadan önce çalışanlara günlük bilgilendirmelerin yapılması mecburidir. • Çalışanlardan olası semptomlara (ateş, öksürük) karşı kendi izlemlerinin istenmesi ve semptomları bulunması ya da kendilerini iyi hissetmemeleri halinde şeflerine bilgi vermeleri istenecektir. • Pandemiden etkilenen bir alandan gelen ya da enfekte bir kişiyle temasta bulunan bir çalışanın sahaya 14 gün boyunca girmesinin önlenmelidir. • Hasta çalışanların sahaya girmesine engel olunması, bu çalışanların gerekli olması halinde yerel sağlık tesislerine gönderilmesi ya da 14 gün boyunca evde karantinada kalmaları istenmelidir. • İSG başlığı altında görev – yetki ve sorumlulukları belirten organizasyon şeması muhakkak oluşturulmalı ve iletişim bilgileri de eklenmelidir. • İş sağlığı ve güvenliğinden sorumlu gerekli sertifikasyon ve deneyime sahip bir personeli saha da görevlendirecektir. • İnşaat çalışmaları sırasında kamu bina girişlerinde değişikliğe sebebiyet verilmesi durumunda engelli kullanıcılar için uygun yapıların oluşturulması sağlanacaktır.	
---	-----	---	--

FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)	İSG	- Tüm faaliyetler hem İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa (30 Haziran 2012 tarihli ve 27339 sayılı Resmi Gazete) ve ilgili yönetmeliklere ve ayrıca Dünya Bankası Grubu EHS Kılavuzlarına uygun olarak yürütülecektir. - Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili tüm yönetmeliklere uyumu sağlanacak, gerekli kontroller yapılacaktır. - İnşaat işleri başlamadan önce yapılacak tüm işler için İş Sağlığı ve Güvenliği Planı ile bir Risk Değerlendirme çalışması yapılacaktır. İlgili prosedürler ve planlar ("Acil Durum Planları" dahil) uygulanacaktır. - Hazırlanacak İş Sağlığı ve Güvenliği Planında toplum sağlığı da işlenmelidir. Raporda Bina kullanıcıları ve yerel halkla iletişimi sağlayacak bir kişi ve pozisyon bu planda tanımlanmalıdır. - Hem eğitimler hem de olaylar (kazalar, ölümler, kaybedilen zaman olayları, dökülmeler, yangın, salgın hastalık vb. önemli olaylar) kaydedilecektir. - İnşaat aşamaları süresince gerçekleştirilen tüm faaliyetlerin, eğitimlerin, bilgilendirme toplantılarının, görüş/önerilerin, vs. sürekli kayıtları tutulacaktır. Yüklenici ve altyüklenicilerinin hepsini kapsayacak şekilde: - Cebri/Zorla çalıştırma yapmayacağını, çocuk işçi ve sigortasız işçi çalıştırmayacağını, işçileri arasında herhangi bir ayrımcılıkta (yaş, cinsiyet, din, dil, ırk vs.), zor kullanmada, kötü muamelede, zorbalıkta, hakaret ve aşağılamada bulunmayacağı hususunda yazılı ve imzalı bir sosyal politika/yazılı bir taahhütname oluşturmalıdır. Bu dokümanda aynı zamanda tüm yüklenici çalışanlarının da birbirleri ile olan ilişki ve iletişimlerinde bu hususlara dikkat etmeleri gerektiği vurgulanmalıdır. - Yüklenici Yapım İşlerinin ifası kaynaklı bulaşıcı hastalıkların (HIV virüsü gibi cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve enfeksiyonlar dahil) ve bulaşıcı olmayan hastalıkların yayılmasını önleyici tedbirler almak; bu bağlamda bilhassa hassas ve kırılgan toplum gruplarının farklı oranlarda risk altında olduğu bilinciyle hareket etmek. Sözleşmeyle bağlantılı geçici veya daimi işgücü hareketliliğinden kaynaklanabilecek bulaşıcı hastalıkların yayılımını önleyici ve etkilerini azaltıcı tedbirleri uygulayacaktır.	
---	-----	--	--

FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)	GÜVENLİK	• Uygulama inşaatı işine başladığı andan itibaren inşaat sahası içerisinde bulunan görevli, öğrenci, öğretmen, işçi ve tüm personelin can ve mal güvenliğinden yüklenici sorumludur. • İnşaat işleri sırasında herhangi bir hasar meydana gelirse, yüklenici; yararlanıcı kurum, işveren veya 3. tarafın oluşan zararlarının tamamını telafi edecektir. • Çalışmalar sırasında T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın güvenlik kuralları ile Sağlık Bakanlığı'nın kuralları dikkate alınacaktır. İlgili kurallar, İşlerin yapımı sırasında genel referans olarak kullanılacaktır. • "TS 8983 - Yapılarda İnşaat Sırasında Alınması Mecburi Genel Emniyet Tedbirleri" standardından doğan yükümlülükler Yüklenici tarafından yerine getirilecektir. • Yüklenici, sahada özel olarak kazalara karşı güvenlik ve koruma konusu ile ilgilenecek yetkili personel bulunduracak olup bu personel Yüklenicinin tüm işçileri ve işgücünün yanı sıra Proje Müdürü, şantiyedeki işverenin personeli, ekipmanı, ofisleri ve diğer tesisleri ile ilgilenecektir. Bu kişi, bu iş için gereken özellikleri taşıyan, talimat verme yetkisi olan ve kazaların önlenmesine yönelik gerekli tüm önlemleri alabilecek bir kişi olacak ve Yüklenici tarafından özellikle bu amaç için kurulmuş bir ekibi oluşturacaktır. • Yüklenici imalat yapacağı mekanlardaki değiştirilmeyecek ve kullanılacak olan malzeme ve teçhizat ile imalatların zarar görmemesi için gerekli her türlü emniyet tedbirini almak zorundadır. • Gerekli sayıda bekçiden oluşan bir güvenlik ekibi Şehir Güvenlik Kuvvetleri ile işbirliği içinde olacak ve bütün kural ve onlardan alacağı talimatlara kesin olarak uymak suretiyle görevini yürütecektir. • Yüklenici, iş sahası için en az 1 (bir) adet gece bekçisi bulundurmak zorundadır.	• Yüklenici
	HAVA KALİTESİ / EMİSYON	• Yıkıntı atıkları oluşması durumunda birinci kattan sonra moloz atma bacası kullanılacaktır.	• Yüklenici

FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)		- Yıkıntı atıkları Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin belirlemiş olduğu kontrollü alanda gönderilecektir. - Yıkıntının / molozun tozunun azaltılması için üzerine su püskürtülecektir. - Proje sahasının çevresi (kaldırımlar, yollar) toz oluşumunun önlenmesi için molozdan arındırılacaktır. - İnşaat ya da atık malzemelerin yakılması kesinlikle yasaktır. - İnşaat sahasındaki inşaat makineleri uzun süre rölantide / boşa çalıştırılmayacaktır. - Malzeme taşınması gereken durumlarda kamyonların üstü örtülecek ve hız sınırı getirilecektir. - Kullanılacak tüm araçların egzoz emisyon izinleri olacak ve bütün araçların düzenli olarak bakımları yapılacak veya yapıldığı denetlenecektir. - Malzeme taşınması sırasında kullanılacak olan yollarda tozumanın önlenmesi amacıyla gerektiğinde arazöz ile yollarda sulama yapılacaktır. - İşçilerin gerekli iş kıyafetleri, eldiven ve maskeleri kullanması sağlanacaktır.	Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)
	DIŞ ORTAM GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ	- İnşaat işlemleri sırasında oluşan gürültü izinlerde belirtilmiş olan zaman dilimleri ile sınırlı olacaktır. - İnşaat işlemleri mümkün olduğunca gündüz zaman dilimi ile sınırlı tutulacaktır. Faaliyetlerin akşam ve gece zaman diliminde gerçekleştirilmesi söz konusu olduğunda, akşam zaman dilimi için 65 dBA ve gece zaman dilimi için 60 dBA olan sınır değerler sağlanacak ve akşam ve gece çalışmalarına ilişkin İl Mahalli Çevre Kuruldan gerekli izin alınacaktır. - İnşaat aşamasında gerçekleştirilen çalışmalar sırasında jeneratör, hava kompresörü ve çalışan diğer mekanik ekipmanların motor kapakları kapalı tutulacak, ekipmanlar öğrenci alanlarından olabildiğince uzak noktalara yerleştirilecektir. - Şantiye faaliyeti sonucu oluşabilecek darbe gürültüsü, LCmax gürültü göstergesi cinsinden 100 dBC'yi aşmayacaktır.	- Yüklenici - Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)

FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)		- İnşaat aşamasında gürültü seviyesinin artış göstermesi durumunda iş makineleri aynı anda çalıştırılmaması ya da mümkün olduğunca yeni model araçlar kullanılması gibi önlemler alınacaktır. - Şantiye sahası yakınında ikamet etmekte olan yerel halk inşaat süresince düzenle aralıklarla bilgilendirilecektir.	
	ATIK YÖNETİMİ	- İnşaat faaliyetleri süresince tüm atık türleri kaynağında ayrı toplanacak ve belirlenen geçici atık depolama alanında depolanacaktır. - İnşaat sürecinde ortaya çıkan atıkların tehlikeli atık grubuna dahil olması durumunda depolanma ve bertarafları tehlikeli atıklar kategorisine göre gerçekleştirilecektir. - Sahada genel çöp (evsel atıklar) kimyasal atıklardan ayrıştırılacak ve uygun konteynerlerde saklanacaktır. - İnşaat atıkları lisanslı taşıyıcılar tarafından düzenli olarak toplanacak ve bertaraf edilecektir. - Atık bertarafı ve geri dönüşümüne ait dokümanlar düzenli olarak kayıt altında tutulacaktır. Bu kayıtların tutulması için Atık Kayıt Bilgi Formu hazırlanacaktır. - Çevre ve Şehircilik Bakanlığı çevrimiçi programlarında Entegre Çevre Bilgi Sistemi (E-ÇBS) üzerinden atık yönetim uygulaması kullanılarak tehlikeli atıkların lisanslı bertaraf tesislerine gönderilmesinin sağlanacaktır. - Uygun durumlarda, tehlikeli atıklar dışındaki atıklarla ilgili yönetmeliklere uygun olarak yeniden kullanabilecek ya da geri dönüşümünü sağlayabilecektir. - Söküm faaliyetleri sonucunda hastaneye ait zimmetli malzeme oluşması durumunda hastane yönetimine çıkan malzemenin teslim edildiğine dair belge alınacaktır.	- Yüklenici - Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)
	EVSEL ATIKLAR	- Oluşacak evsel nitelikli atıklar kaynağında ayrıştırılacak (plastik, cam, kağıt vb.) ve değerlendirilebilir olanların geri dönüşümü sağlanacaktır. - Geri kazanımı mümkün olmayan atıklar ağız kapalı sıhhi çöp bidonlarında biriktirilecek ve Bursa Büyükşehir veya İlçe Belediyelerinin	- Yüklenici - Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)

		katı atık toplama sistemi aracılığıyla düzenli depolama sahalarına gönderilecektir.	
	ATIK YAĞLAR	• Şantiyedeki çalışmalardan kaynaklanan farklı kategorilerde yağ türleri olması durumunda bu yağlar ayrıca depolanacaktır. • Atık yağların depolandığı konteynerlerin ağzı kapalı tutulacak ve yağmur suyundan korunacaktır. • Taşma ve dökülmelerine karşın sahada döküntü kitleri bulundurulacaktır. • Atık yağlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı çevrimiçi programı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (E-ÇBS) üzerinden atık yönetimi uygulaması kullanılarak lisanslı bertaraf tesislerine gönderilecektir. • Orta ve büyük ölçekli Çevresel kazaların oluşması halinde, kaza araştırması yapılacak ve raporlanacaktır. • Sağlık ve güvenlik olayları, tedavi gerektiren kazalar, yaralanmalar ve tüm ölümlere ilişkin durumlar 3 iş günü içinde ÇŞB'ye bildirilecek ve 30 işgünü içinde kök sebep analizi ile birlikte kaza raporu ÇŞB'ye gönderilecektir. • Daha küçük çaplı kazalar (iş günü kaybı olmayan, ramak kalalar, vb.) ise ÇSYP izleme raporlarında belirtilecektir.	• Yüklenici • Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)
	ATIK PİLLER / AKÜLER	• Atık piller diğer atıklardan ayrı olarak toplanacak ve yetkilendirilmiş kuruluşlara teslim edilecek ve geri dönüşümü sağlanacaktır. • Atık pil ve akümülatörler, Belediye sınırları içinde bulunan atık pil ve akümülatör bertaraf tesislerine, yetkili taşıma firmaları aracılığıyla ulaştırılacaktır.	• Yüklenici • Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)
	ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	• İnşaat faaliyetleri süresince araç lastiklerinin değiştirilmesi gerektiği durumlarda; eski lastikler, lastik dağıtımını ve satışını yapan işletme ve taşıma lisanslı araçlar aracılığıyla bertaraf edilecektir.	• Yüklenici • Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)
	ENERJİ VERİMLİLİĞİ / BİNA ISLAHI / İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	• Atıklar kaynağında en aza indirilecektir. Diğer atıklar ile bina ıslahından oluşan yıkıntı atıkları karıştırılmayacaktır.	• Yüklenici • Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)

		İnşaat/yıkıntı atıklarının oluşması durumunda geri kazanılması ve özellikle alt yapı malzemesi olarak yeniden değerlendirilmesi öncelikli olarak değerlendirilecektir.	
FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)	ASBEST YÖNETİMİ	- Proje sahasında asbest bulunması durumunda, bu madde açıkça tehlikeli madde olarak belirtilecektir. - Proje sahasında asbest olması durumunda, asbest etkisini en az düzeye indirmek için uygun şekilde muhafaza edilecek ve sızdırmazlığı sağlanacaktır. - Asbestin sökülmesinin gerektiği durumlarda, söküm öncesinde asbest tozunun en az düzeyde tutulması için ıslatma maddesi kullanılacaktır. - Yetkisiz kişiler tarafından asbest sökümü yapılmasına karşı gerekli önlemler alınacak, asbestin sökümü ve bertarafı uzman ve yetkin kişiler/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilecektir. - Asbest materyalinin geçici süre ile saklanması gerektiği durumlarda, atıklar güvenli bir şekilde kapalı konteynerler içinde tutulmalı ve uygun şekilde etiketlenmelidir. - Sökülen Asbest, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı çevrimiçi programı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (E-ÇBS) üzerinden atık yönetimi uygulaması kullanılarak lisanslı bertaraf tesislerine gönderilecektir. - Asbest ile ilgili prosedür Ek 5'te bulunmaktadır.	- Yüklenici - Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)
FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)	TEHLİKELİ ATIK YÖNETİMİ	- Proje sahasında tehlikeli atıkların geçici olarak depolanması durumunda; atıklar sağlam, sızdırmaz, emniyetli ve uluslararası kabul görmüş standartlara uygun konteynırlar ve alan içerisinde muhafaza edilecek, konteynırların üzerinde tehlikeli atık ibaresine yer verilecek ve depolanan maddenin miktarı, içeriği, özellikleri, koruma koşulları ve depolama tarihi konteynırlar üzerinde belirtilecektir. - Zararlı maddelerin saklandığı konteynerler, toprağa dökülme ve sızıntıyı önlemek için sızdırmaz beton alanlara yerleştirilecektir. - Tehlikeli atıklar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı çevrimiçi programı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (E-ÇBS) üzerinden atık yönetimi uygulaması kullanılarak lisanslı bertaraf tesislerine gönderilecektir.	- Yüklenici - Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)

		• Zehirli içeriğe sahip boyalar, eritici madde (solvent) ya da kurşun bazlı kimyasallar kullanılmayacaktır. • Tehlikeli atıkların yönetimi Atık Yönetimi Yönetmeliği uyarınca gerçekleştirilecektir. • Şantiye sahasında oluşması muhtemel tehlikeli kimyasal ve atıkların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı çevrimiçi programı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (E-ÇBS) üzerinden atık yönetimi uygulaması kullanılarak lisanslı bertaraf tesislerine gönderilecektir.	
	ŞİKAYETLER	• İnşaat faaliyetlerinden kaynaklı şikayetleri saha ölçeğinde inşaat Yüklenicisinin sorumlu çalışanı Ek-2 ve 3'te verilen formlar aracılığı ile toplayacak, kayıt altına alacak ve idareye iletecektir. • İnşaat faaliyetleri sırasında paydaşlardan gelebilecek her türlü sözlü şikayet/görüşte Ek-2 ve Ek-3'te verilmiş olan formlar kullanılarak kayıt altına alınacak ve takip edilecektir. • Yüklenicinin saha sorumlusuna Şikâyet ve Çözüm Mekanizmasının işleyişine dair eğitim verilecektir. • Proje kapsamında toplanan şikayet/görüş/öneriler 30 gün içerisinde sonuca ulaştırılacak ve şikayet/görüş/öneri sahibine geri bildirim sağlanacaktır.	• İdare • Yüklenici • Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)
FAALİYETİN UYGULANMASI SIRASINDA (YAPI İŞLERİ)	TOPLUM SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ / TRAFİK VE YAYA GÜVENLİĞİ	• İnşaat alanları, olası kazaları önlemek için çitler ve uyarı işaretleri ile çevrili olacaktır. • Çalışma yöntem ve saatlerinin bina kullanıcılarının inşaat faaliyetlerinden en az seviyede etkileneceği şekilde planlanması yapılacaktır. • İnşaat faaliyetleri nedeni ile uzun ya da kısa vadede elektrik, su doğalgaz kesintisi olacak ise bu durumda bina kullanıcılarının kesintiden makul bir süre önce bilgilendirilmesi yapılacaktır. • İnşaat ekipmanlarının inşaat alanında güvenliği sağlanacaktır. • İnşaat alanı yakın çevresinde varsa hassas alıcılar (okul, kreş, cami, vs.) için inşaat risklerinin yer aldığı bilgilendirici broşürlerin hazırlanıp dağıtılacaktır.	• Yüklenici • Müşavir (Kontrolörlük faaliyetleri)

		• İnşaat süresince çalışacak olan her türlü aracın belirlenen hız limitine uymaları sağlanacaktır. • Proje sahasının etrafı ve yakınları trafik işaretleri ve uyarı levhalarıyla düzenlenecektir. • Proje sahasının görünürlüğü sağlanacaktır. • Yerel halk, hastane ziyaretçileri ve kullanıcıları olası tehlikeler ve riskler konusunda gerek uyarı levhaları ile gerek tanıtım konuşmaları ile bilgilendirilecektir. • Halk, alanlarda COVID-19 hususunda alınan tedbirler de dahil olmak üzere yapılacak çalışmalarla ilgili uygun medya kullanılarak ve/veya halkın erişebileceği alanlarda (çalışma sahaları da dahil olmak üzere) bilgilendirilecektir. • Bölge trafiğini etkileyecek faaliyetler, mümkün olduğunca trafiğin yoğun olduğu saatler göz önüne alınarak planlanacaktır. • Projede görev alacak tüm sürücüler, yol güvenliği, hız limitleri, proje süresince uyulması gereken trafik kuralları ve dikkat edilmesi gereken koşullar konusunda bilgilendirilecektir. • Proje kapsamında kullanılacak tüm araçların ağırlıkları ilgili mevzuatta verilen limitleri aşmayacaktır. • Sahada tehlikeli kimyasal ya da atık depolanması durumunda, bu atıkların transferi halk sağlığına tehdit oluşturmayacak şekilde lisanslı taşıyıcılar tarafından gerçekleştirilecektir. • Özel yükler, yetkili mercilerle anlaşarak hazırlanmış rotaları kullanacaklardır. Belirtilen rotalar, yollarda trafiğin yoğunlaşmasını engelleyecek şekilde programlanacak ve olası rahatsızlığın engellenmesi için önceden yayımlanacaktır. • Trafik konusundaki tüm organizasyon yetkili kurumlar ile görüşülecek ve planlanacaktır.	
--	--	---	--

7. ÇEVRESEL VE SOSYAL İZLEME PLANI

AŞAMA	NE Parametre izlenecek mi?	NEREDE Parametre izlenecek mi?	NASIL Parametre izlenecek mi?	NE ZAMAN Frekansı tanımlayın / veya sürekli mi?	NEDEN Parametre izleniyor mu?	MALİYET Proje bütçesine dahil değilse	KİM İzlemeden sorumlu?
Faaliyetin uygulanması sırasında (Yapı işleri)	Bilgilendirme	Proje sahası yakınındaki yerleşim alanları	Toplantı kayıtları/tutanakları	Proje ömrü boyunca	Projenin sosyal ve çevresel etkilerinin alınan tedbirlerle minimize edileceği bilgisinin projeden etkilenen hastane çalışanları ve faydalanıcılarla paylaşılması ve varsa projenin daha iyi yürütülmesini sağlayacak önerilerinin alınması	Yüklenici sorumluluğundadır.	-İdare -Yüklenici
	Dokümantasyon	Proje sahası	- Saha denetimi - Kayıtların kontrolü	Proje ömrü boyunca / Toplantılar ve saha denetimleri sırasında ve ihtiyaç oldukça (kaza gibi durumlar olması halinde)	Ulusal mevzuat ve tetiklenen DB politikaları gereklilikleri doğrultusunda projenin yönetilmesinin takibi	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	İş Sağlığı ve Güvenliği	- Proje sahası - Proje sahası yakınındaki yerleşim alanları	Saha denetimleri	Proje ömrü boyunca / Günlük	- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu - İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	Hava Kalitesi	Proje sahası	Saha denetimleri	Proje ömrü boyunca -Şikâyet olması durumunda	Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir

		Proje sahası yakınındaki yerleşim alanları	Şikâyet durumunda gerçekleştirilecek ölçümler				
	Gürültü	- Proje sahası - Proje sahası yakınındaki yerleşim alanları	- Gürültü ölçüm cihazı ile en yakın hassas alıcı noktalarda izleme - Saha denetimleri - Şikâyet durumunda gerçekleştirilecek ölçümler	-Proje ömrü boyunca - Şikâyet olması durumunda	Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	Atık Yönetimi	Proje sahası	- Atık kayıtları - Saha denetimi	Proje ömrü boyunca / Günlük	- Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği - Atık Yönetimi Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	Evsel Atıklar	Proje sahası	- Atık kayıtları - Saha denetimi	Proje ömrü boyunca / Günlük	- Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği - Atık Yönetimi Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	Atık Yağlar	Proje sahası	- Atık kayıtları - Saha denetimi	Proje ömrü boyunca / Günlük	Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	Atık Pil ve Akümülatör	Proje sahası	- Atık kayıtları - Saha denetimi	Proje ömrü boyunca / Günlük	Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	Ömrünü Tamamlamış Lastikler	Proje sahası	- Atık kayıtları - Saha denetimi	Proje ömrü boyunca / Günlük	Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir

	Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları	Proje sahası	- Taşıma kayıtları - Saha denetimi	Proje ömrü boyunca / Günlük	Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	Asbest Yönetimi	- Proje sahası - Proje sahası yakınındaki yerleşim alanları	- Saha denetimi - Doküman kayıtlarının incelenmesi	Tespit edilmesi halinde	Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	Yüklenici sorumluluğundadır.	-Yüklenici -Asbest Söküm Uzmanı Müşavir
	Tehlikeli Atık Yönetimi	Proje sahası	- Atık kayıtları - Saha denetimi	Proje ömrü boyunca / Günlük	Atık Yönetimi Yönetmeliği	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	Şikâyet Çözüm Mekanizması	- Proje sahası - Proje sahası yakınındaki yerleşim alanları	- Şikâyet ve Öneri Formları - Şikâyet Kapama formları	Proje ömrü boyunca/haftalık	- ÇSYP - Projenin Şikayet Yönetim Mekanizması'nın işlerliliğinin sağlanması ve takibi - Proje paydaşlarının, bina kullanıcı, faydalanıcı ve yönetiminin proje faaliyetleri konusunda şikayet/görüş/önerilerini gündeme getirebilmesi, projeye katkıda bulunması ve projeden en üst düzeyde faydalanabilmesinin sağlanması	Yüklenici sorumluluğundadır.	İdare Müşavir
	Çevre ve Sosyal Eğitimler	Proje Sahası	Eğitim kayıtları	Proje ömrü boyunca/Aylık	- Ulusal Mevzuat - ÇSYP	Yüklenici sorumluluğundadır.	Müşavir Müşavir

	İnşaat faaliyetlerinin trafik ve yayalar için oluşturduğu doğrudan ve dolaylı tehlikeleri	Proje sahası	▪ Saha denetimi	Proje ömrü boyunca / Saha içi iş makinaları kullanıldıkça ve dışarıdan malzeme ve insan taşımacılığı yapıldıkça	▪ İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir
	Şantiye Sahasına Giriş Güvenlik Çiti Koruma Bandı	• Proje sahası Proje sahası yakınındaki yerleşim alanları	▪ Saha denetimi	Proje ömrü boyunca / Günlük	▪ İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	Yüklenici sorumluluğundadır.	Yüklenici Müşavir

8. GÖREV VE SORUMLULUKLAR

ÇSYP kapsamında gerçekleştirilecek olan çalışmalar ve bu çalışmalardan sorumlu olan taraflar Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo 5: Görev ve Sorumluluklar

Sorumlu Taraf	Sorumluluk
Dünya Bankası (DB)	- Hazırlanan ilk grup ÇSYP'nin gözden geçirilmesi ve ilgili kişi/birimlere geri bildirim yapılması - Proje'nin DB Operasyonları ile örtüştüğünden emin olmak için destek misyonları gerçekleştirilmesi
ÇŞB / PUB / İdare	- Her bir proje sahası için hem ulusal yönetmelikler hem de DB tedbir politikaları açısından değerlendirme yapılması - Proje özelinde hazırlanan ÇSYP'lerin hem ulusal yönetmelikler hem de DB tedbir politikalarına uygunluğunun denetlenmesi ve uygunluğunun sağlanması. - Hazırlanan ÇSYP'lerin ilgili kontrollerden sonra DB görüşüne sunulması - Şikâyet Çözüm Mekanizmasının kurulması - Proje bilgilendirme toplantılarının organize edilmesi ve gerçekleştirilmesi - Çevresel ve Sosyal İzleme Programı için uygun uzmanın istihdam edilmesi - Müşavir ve yüklenicilerin yönlendirilmesi - Proje uygulamasına ilişkin çevresel ve sosyal konuların düzenli ilerleme raporlarıyla özetlenmesi ve DB'ye sunulması - Proje uygulamasının çevresel ve sosyal tedbir politikaları açısından değerlendirilmesi kapsamında DB'nin denetleme misyonları için koordinasyon ve irtibatın sağlanması - Yüklenicinin ÇSYP uygulamasının denetlenmesi ve genel proje denetiminin parçası olarak ihtiyaç duyulan performans, öneri ve ileriki dönem faaliyetlerinin belgelendirilmesi - ÇSYP'ye uyulmaması durumunda yüklenicinin doğru uygulamayı gerçekleştirmesinin sağlanması ve konu ile ilgili olarak DB'nin konu hakkında bilgilendirilmesi - Gerekli yasal izinlerin alınması için arsa tapularının, tüzel kişiyi temsil ve ilzama yetkili şahıs/shahısların yetki belgelerinin temin edilmesi - Enerji şirketlerine başvuru sırasında talep edilen ÇED'den muaf belgesinin temin edilmesi
Müşavir	- Proje başlamadan önce ön saha değerlendirmesinin yapılması - Projeye özgü ÇSYP'nin hazırlanması

	▪ ÇSYP’de yüklenicinin sorumluluğu olarak tanımlanan faaliyetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi ▪ ÇŞB’ye proje ve ÇSYP süreçleri hakkında raporlarla geri bildirimde bulunmak ▪ Fotovoltaik panel kurulumu için enerji dağıtım şirketine başvuru yapılması
Yüklenici	▪ İhale dokümanlarına eklenen ve Müşavirce hazırlanmış olan ÇSYP ile ilgili kanun, yönetmelikler ve düzenlemelerin uygulanması ▪ Sahaya özel hazırlanmış ÇSYP’nin sahada eksiksiz yönetimi ve takibini sağlamak üzere, sahaya deneyimli bir Çevre, Sosyal ve ISG Sorumlusu atamak. ▪ Sahada ÇSYP’lerin uygulanması sürecinde gerektiğinde Müşavir ile birlikte ÇSYP’nin içeriğinde güncelleme yapılması ▪ Projeye özgü hazırlanan ÇSYP’lerde tanımlanan saha faaliyetlerinin düzenli aralıklarla (günlük, aylık vb.) izlenmesi ▪ Bakanlıkça kurulan Şikâyet Çözüm Mekanizmasının işletilmesinin sağlanması ▪ Gerekli görüldüğü durumlarda Rastlantısal Bulgu Prosedürünün hazırlanması ▪ ÇŞB’nin incelemesi için ÇSYP ilerleme raporlarının hazırlanması ▪ Cihaz seçimi yapıldıktan sonra yetkili enerji dağıtım şirketine ve yerel gaz dağıtım şirketine başvuruda bulunacaktır.

9. RAPORLAMA

Projenin uygulama aşamasında gerçekleştirilmesi gereken raporlama süreçleri ve bu süreçlerin gereklilikleri Tablo 6’de sunulmaktadır.

Tablo 6: Raporlama Sürecinin Gereklilikleri ve Rol Dağılımı

Sorumlu Taraf	Raporlama Süreci Gerekliliği
YİGM (İdare)	6 aylık Proje İlerleme Raporunun hazırlanması ve DB’ye sunulması - Şikâyet Çözüm Mekanizmasının işleyişi hakkında DB’nin aylık olarak bilgilendirilmesi
Müşavir	- İdarenin gözden geçirilmesi için ÇSYP uygulama sonuç raporlarının hazırlanması - Aylık olarak ÇSYP ilerleme raporlarının hazırlanması ve İdare’nin onayına sunulması
Yüklenici	Aylık olarak ÇSYP ilerleme raporlarının hazırlanması ve Müşavir’in onayına sunulması

10.EKLER

EK 1 - SAHA FOTOĞRAFLARI

Fotoğraf 1: Ana Bina

Fotoğraf 2: Ana Bina Doğu

Fotoğraf 3: Ana Bina Kuzey

Fotoğraf 4: Kadın Doğum Acil Girişi

Fotoğraf 5: Ek Bina Doğu

Fotoğraf 6: Ek Bina Güney

EK 2 - ŞİKAYET VE ÖNERİ FORMU

ŞİKÂyet VE ÖNERİ FORMU	
Referans No	
Tam Adı	
Lütfen nasıl iletişim kurulmasını istediğinizi işaretleyin (posta, telefon, e-posta)	
İl / İlçe / Yerleşim	
Tarih	
Şikayet Kategorisi	
1. Projeden etkilenen varlıklar / mülkler hakkında	
2. Altyapıda oluşan kesintiler (Elektrik, su, internet, doğal gaz kesintisi)	
3. Gelir kaynaklarının azaltılması veya tamamen kaybedilmesi üzerine (Okul kantini vs.)	
4. İstihdam kaynaklı (Yüklenici çalışanı)	
5. Çevre ile ilgili konularda (Çöp, toz, yağlı zemin gibi)	
6. Sağlık ve Güvenlik tehlikesi (Güvensiz inşaat faaliyetli)	
7. Trafik, ulaşım ve diğer riskler hakkında	
8. Diğer (Lütfen belirtin):	
Şikayetin Tanımı Ne oldu? Ne zaman oldu? Nerede oldu? Sorunun sonucu nedir?	
Sorunu çözmek için ne olduğunu görmek istersiniz?	
<i>İsim ve adres verilmesi zorunlu olmamakla birlikte, şikayetle ilgili geri bildirim sürecinde bilgi eksikliği nedeniyle bazı sorunların ortaya çıkabileceği unutulmamalıdır.</i>	
İmza:	Tarih:

EK 3 - ŞİKAYET KAPATMA FORMU

ŞİKÂyet KAPATMA FORMU		
Şikayet kapanma numarası:		
Gerekli acil eylemi tanımlayın:		
Gerekli olan uzun vadeli eylemi tanımlayın (gerekirse):		
Tazminat Gerekli mi?	☐ EVET	☐ HAYIR
HIZLI EYLEM VE KARARIN KONTROLÜ		
İyileştirme Eyleminin Aşamaları	Son Tarih ve Sorumlu Kurumlar	
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		

TAZMİNAT VE NİHAİ KADEMELER

Bu kısım tazminat ücretlerini aldıktan ve şikayetin giderilmesinden sonra şikayet sahibi tarafından doldurulacak ve imzalanacaktır.

Notlar:

[Ad / Soyad ve İmza]

Tarih: ___ / ___ / ____

Şikayet Sahibinin:

Sorumlu Kurum / Şirket Temsilcisi

[Ünvan / Adı / Soyadı ve İmzası]

EK 4-ULUSAL MEVZUAT VE DB YÖNERGELERİ

1- Ulusal Mevzuat

Çevre Yasası ilgili yönetmelikler ile ek olarak, doğrudan ya da dolaylı olarak çevre incelemesini içeren ve dolayısıyla Proje için de geçerli olan diğer kanun, yönetmelikler ve tebliğler aşağıda sıralanmıştır:

- Enerji Verimliliği Kanunu (5627 sayılı kanun), 2 Mayıs 2007 tarihli ve 26510 sayılı Resmi Gazete;
- Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği, 5 Aralık 2008 tarihli ve 27075 sayılı Resmi Gazete;
- Merkezi Isıtma ve Sıhhi Sıcak Su Sistemlerinde Isıtma ve Sıhhi Sıcak Su Giderlerinin Paylaştırılmasına İlişkin Yönetmelik, 14 Nisan 2008 tarihli ve 26847 sayılı Resmi Gazete
- Enerji Kaynaklarının ve Enerji Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik, 27 Ekim 2011 tarihli ve 28097 sayılı Resmi Gazete
- Yapı Malzemeleri Yönetmeliği, 10 Temmuz 2013 tarihli ve 28703 sayılı Resmi Gazete,
- Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, 19 Aralık 2007 tarihli ve 26735 sayılı Resmi Gazete
- Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (305/2011/AB) Kapsamında, Yapı Malzemelerinin Yangına Tepki Sınıflarına, Yapı Elemanlarının Yangına Dayanıklılığına, Çatı ve Çatı Kaplamalarının Dış Yangın Performansına Dair Tebliğ (MHG/2017-13)
- Yeraltı Suları Hakkında Kanun (No: 167), 23 Aralık 1960 tarihli ve 10688 sayılı Resmi Gazete;
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (2863 sayılı kanun), 23 Temmuz 1983 tarihli ve 18113 sayılı Resmi Gazete;
- Karayolları Trafik Kanunu (2918 sayılı kanun), 18 Ekim 1983 tarihli ve 18195 sayılı Resmi Gazete;
- Karayolları Trafik Yönetmeliği, 18 Temmuz 1997 tarihli ve 23053 sayılı Resmi Gazete;
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları İlişkin Yönetmelik, 10 Ağustos 2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete;
- Afet Bölgelerinde Yapılar Hakkında Yönetmelik, 14 Temmuz 2007 tarihli ve 26582 sayılı Resmi Gazete;
- Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği, 18.03.2018 tarih ve 30364 sayılı Resmi Gazete;
- Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik, 24 Ekim 2019 tarihli ve 30754 sayılı Resmi Gazete;
- Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthali, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük, 29 Eylül 1987 tarihli ve 19589 sayılı Resmi Gazete;
- Atıksu Toplama ve Uzaklaştırma Sistemleri Hakkında Yönetmelik, 6 Ocak 2017 tarihli ve 29940 sayılı Resmi Gazete
- Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Yönetmelik, 7 Nisan 2017 tarihli ve 30031 sayılı Resmi Gazete;
- Yüzeysel Sular ve Yeraltı Sularının İzlenmesine Dair Yönetmelik, 11 Şubat 2014 tarihli ve 28910 sayılı Resmi Gazete;
- Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik, 07 Nisan 2012 tarihli ve 28257 sayılı Resmi Gazete.

- Tehlikeli Maddelerin Su Ortamında ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği, 26 Kasım 2005 tarihli ve 26005 sayılı Resmi Gazete;
- İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik, 17 Şubat 2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete;
- Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği, 8 Ocak 2006 tarihli ve 26047 sayılı Resmi Gazete;
- Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği, 25 Kasım 2006 tarihli ve 26357 sayılı Resmi Gazete'de ve son olarak 11.03.2015 tarihli ve 29292 sayılı Resmi Gazete'de revize edilmiştir;
- Atıkların Düzenli Depolamasına Dair Yönetmelik, 26.03.2010 tarihli ve 27333 sayılı Resmi Gazete'de ve son olarak 11.03.2015 tarihli ve 2992 sayılı Resmi Gazete'de revize edilmiştir;
- Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği, 21 Aralık 2019 tarihli ve 30985 sayılı Resmi Gazete;
- Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, 6 Haziran 2015 tarihli ve 29378 sayılı Resmi Gazete;
- Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrol Yönetmeliği, 31 Ağustos 2004 tarihli ve 25569 sayılı Resmi Gazete ve son olarak 5 Kasım 2013 tarihli ve 28812 sayılı Resmi Gazete'de revize edilmiştir;
- Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği, 22 Mayıs 2012 tarihli ve 28300 sayılı Resmi Gazete
- Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, 25.01.2017 tarihli ve 29959 sayılı resmi Gazete
- Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği, 25.11.2014 tarihli ve 29186 sayılı Resmi Gazete

Türkiye'de atık yönetimi alanındaki çalışmalar son yıllarda sosyal ve politik duyarlılığı artırarak çok önemli bir gelişme göstermiştir. Türkiye'nin 2023 vizyonuna ulaşmak için önemli bir nokta olarak kabul edilen Ulusal Geri Dönüşüm Stratejisi Eylem Planı ile atığın ekonomik boyutunun uygulanması için adımlar atılmaktadır. Türkiye' de asbest atık bertarafı tesisleri için lisanslı 37 şirket ve flüoresan lambaların imhası için lisanslı 95 şirket bulunmaktadır. Asbest içeren yalıtım malzemelerinin ve cıva içeren flüoresan lambaların imhası gibi tehlikeli malzemelerin bertarafı Atık Yönetimi Yönetmeliği' ne göre yapılacaktır.

Atık bertaraf firmalarına ulaşım ve alt yapı gibi arazilerin bu özellikleri göz önüne alındığında, proje faaliyetlerinden önemli bir çevresel risk beklenmemektedir. Bu bağlamda, Projenin potansiyel etkilerini azaltmak ve yönetmek için bu ÇSYP'nin yeterli olduğu varsayılmaktadır. Olası olumsuz ve plan dışı durumlar söz konusu olduğunda da ÇSYP güncellenecektir.

1.1. İş Sağlığı ve İş Güvenliği (İSG): İnşaat işleri, önlemler alınmadığında çalışanların sağlığını ve güvenliğini tehdit edebilecek kazalara neden olabilir. Bu nedenle ÇŞB, denetim danışmanları ve yükleniciler çalışanlara 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sağlamakla yükümlüdür. İşçilere iş tanımları, sorumluluklar ve İSG ile ilgili riskler hakkında bilgi verilir. Çalışanlara düzenli kişisel eğitimlerle gerekli kişisel koruyucu donanım ve iş ve iş güvenliği hakkında bilgi sağlanacaktır. İnşaat işleri başlamadan önce yapılacak tüm işler için bir Risk Değerlendirme Raporu hazırlanacak ve ilgili risklerden kaçınmak için gerekli önlemler alınacaktır. Olası bir kaza için "Acil Müdahale Planları" hazırlanacak acil durum ekipleri oluşturulacak ve acil durum senaryoları doğrultusunda tatbikatlar ve eğitim yapılacaktır.

Alt Projeler için Risk Değerlendirme Raporu Metodolojisi: Proje aşağıdaki adımları takip edecek ve destekleyici belgeler sağlayacaktır (Planlar, prosedürler vb.). İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) uyum durumu aşağıda belirtilen iki faaliyette değerlendirilecektir:

- **Masa İncelemesi - Ön doküman incelemesi:** Mevcut proje dokümanlarının ve saha ziyaretinden önce sağlanan S&G Planı, Acil Müdahale Planı, Risk Değerlendirmeleri vb. gibi bilgilerin ön büroda incelemesi.
- **Saha ziyareti ve Fiziksel saha incelemesi:** Ziyaret sırasındaki aktiviteler şunları içerecektir:
 - Toplantılar ve görüş alma: Yöneticiler ile S&G Temsilcileri toplantılar düzenleyecek ve görüş alışverişi sağlayacaktır. Proje Sahibinin / Yüklenicinin personeli; Projelerin ilerlemesi ve devam eden çalışmaların anlaşılması ve bilgi sahibi olunması için düzenli raporlama yapmalıdır.
 - Saha incelemesi: Fiili fiziksel saha şartlarını ve çalışma koşullarını, iş sağlığı ve güvenliği yapılarını ve planlanan önlemleri ve uygulamaları doğrulamak amacıyla projelerin farklı kısımlarında ve bileşenlerinde sahanın gezilmesi ve incelemesi yapılacak, uygunsuz durumları özellikle belirtmek üzere çeşitli noktalardan fotoğraflar çekilmelidir.
 - Belge toplama / inceleme: Saha ziyareti sırasında sunulan ayrıntılı S&G belgelerinin toplanması ve gözden geçirilmesi ve Saha Temsilcileri (İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı, Şantiye Şefi, vb.) ile birlikte ilk inceleme yapılmalıdır.
 - Genel olarak sağlanan bilgilerin ve raporlamanın gözden geçirilmesi: Genel S&G hususlarının gözden geçirilmeli ve değerlendirilmeli akabinde Proje S&G İzleme Raporu hazırlanmalıdır.

1.2. Toplum Sağlığı ve Güvenliği (TSG): Alt projeler, yöre halkının sürekli erişime sahip olacağı kamu binalarında uygulanacağından, yerinde yapılacak yenileme faaliyetlerinin bina kullanan insanlar üzerinde olumsuz etkileri olabilir. Bu bağlamda yüklenici, tadilat işlerini halka açık erişimden izole edecektir. İnşaat alanları, olası kazaları önlemek için çitler ve uyarı işaretleri ile çevrili olacaktır. Toz ve gürültü de halk için rahatsızlıklar oluşturabilir, bu nedenle çalışma saatlerine dikkat edilecek ve gerektiğinde yenileme alanının yalıtılmasıyla etkiler önlenecektir. Yenileme altındaki binaya sürekli ve güvenli giriş, engelli kişiler gibi korunmasız gruplar da göz önünde bulundurularak her zaman halka açık olacaktır.

1.3. GES gereği Fotovoltaik Panel Kurulumu: “Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği” kapsamında Fotovoltaik panel kurulumu için yetkili enerji dağıtım şirketine başvuru yapılacaktır. “Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği” kapsamında Trijenerasyon sisteminin kurulması için gerekli cihaz seçimi yapıldıktan sonra Yüklenici, yetkili enerji dağıtım şirketine ve yerel gaz dağıtım şirketine başvuruda bulunacaktır.

2- Dünya Bankası Grubu Çevre, Sağlık ve Güvenlik (DB ÇSG) Yönergeleri

Önceki paragraflarda belirtildiği gibi, proje hem Türkiye yasalarına ve düzenlemelerine hem de Dünya Bankası'nın Çalışma Politikalarına uygun olarak uygulanacaktır. Bu nedenle, Türkiye'deki İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa ek olarak yeniden yapılanma ve güçlendirme çalışmaları Dünya Bankası Genel ÇSG Kılavuzlarına uygun olarak yürütülecektir.

a) OP 4.11. Fiziksel Kültürel Kaynaklar (FKK)

Yenileme için önerilen kamu binaları yanı sıra, önerilen proje sahalarının da özel koruma gerektiren arkeolojik ve kültürel varlık olarak tanımlanması durumu söz konusu olabilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Kanunları, özellikle 21.07.1983 tarihli 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Kanunu (27.07.2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik ile revize edilmiş) ve uygulamaları Dünya Bankası gereklerine benzerdir. Kanun, Kültürel Miras olarak kabul edilen taşınır ve taşınmaz kültürel ve doğal varlıklar için bir tanım vermektedir; bu varlıkların korunmasına ilişkin prosedürleri ve düzenlemeleri açıklar ve uygulama kararlarından sorumlu olacak kurumların koruma ilkeleri ile rol ve sorumluluklarını belirler.

Dünya Bankası, kültürel kaynakların korunmasında çok hassastır ve Kültürel Miras Varlıklarının DB tarafından finanse edilen projelerden olumsuz etkilenmemesi için büyük özen gösterir. Dünya Bankası'nın Kültür Mirası ile ilgili politikası OP 4.11'de açıkça belirtilmiştir. Bu politikaya ilişkin olarak, DB, DB tarafından finanse edilen projelerin hazırlanması ve uygulanmasında bazı tedbirlerin alınmasını gerektirir. Kültürel varlıkların korunmasına ilişkin ulusal mevzuat sıkı bir şekilde uygulandığından, DB tedbir politikalarının dışında ilave bir koşul beklenmemektedir. Bununla birlikte, rastlantısal bulgular ya da şans eseri bulunan kültürel yapıtların yönetimini kapsayan bir rastlantısal bulgu durumunda denetim danışmanları ve yüklenicileri izlenecek adımlar konusunda uyaracak olan "Rastlantısal Bulgu Prosedürü" hazırlanacaktır. Buna ek olarak, tüm ilgili resmi yazışmalar sahaya özgü ÇSYP'ye eklenecektir. Ek olarak, ihtiyaç duyulması halinde, arkeolojik ya da kültürel varlıklar hakkında detaylı bir değerlendirme raporu da ÇSYP'ye dahil edilecektir.

Kültürel mirasın korunmasına ilişkin güçlü yerel düzenlemeler ve uygulamalar göz önüne alındığında geri dönüşü olmayan etkiler gözlemlenmeyeceği ön görülmekte bu kapsamda da mevcut projenin Çevresel Değerlendirme (ÇD) süreci göz önüne alındığında Kültürel Mirasa etkisi beklenmemektedir. Renovasyonu yapılacak binalar kültürel miras kapsamında korunması gereken yapılar kapsamında değildir.

b) OP 4.04. Doğal Habitatlar

Bu proje için tetiklenmemektedir, çünkü kamu binaları halihazırda inşa edildiğinden ve konut alanlarına yakın inşa edildiğinden, tüm yenileme çalışmaları "doğal yaşam alanı" olarak nitelendirilmeyen alanlarda yapılacaktır.

c) OP 4.12. İstemsiz Yeniden Yerleşim

Mevcut tüm kamu arazilerinin merkezi hükümete tayin edilmesinden dolayı Projenin istemsiz bir yeniden yerleşim veya arazi edinme faaliyeti gerektirmemesi beklenmektedir. Bu seçilmiş arazilerde / arazilerde tapu veya mülkiyet sorunu yoktur. Bu proje kapsamında daha fazla arazi edinimi veya kamulaştırma öngörülmektedir.

Mevcut kamu binalarının bazılarında, özellikle de yenilenecek hastanelerde sağlık hizmetinin sekteye uğraması söz konusu olabilir, yaşanabilecek aksiliklerin önüne geçilmesi için ÇŞB, Sağlık Bakanlığı ile işbirliği yapacak ve devamlı irtibatla sorun yaşanılmaması için uğraşılacaktır.

ÇŞB, kamu binalarının yenilenmesi sırasında karşılaşılabilecek şikâyetleri çözmek ve yönetmek ve ayrıca kamu binaları faaliyete geçtikten sonra diğer sosyal meseleleri de ele almak için bir şikâyet mekanizması kuracaktır. Bu mekanizma, halkın proje ile ilgili her türlü şikâyet/görüş/önerisi için kullanılabilecektir.

3- COVID-19 Rehberleri

a) Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Rehberleri

Kamuya Tavsiyeler

- DSÖ sosyal mesafe, solunum hijyeni, kişisel karantina ve tıbbi tavsiye alınması ile ilgili kamuya tavsiyeler vermektedir ve bunlar DSÖ internet sitesinde bulunabilir: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>

Teknik Rehberler

- 19 Mart 2020 tarihinde yayınlanan Yeni korona virüs (nCoV) enfeksiyonundan şüphe edilen durumlarda sağlık hizmetleri sırasında bulaşmanın önlenmesi ve kontrolü ,
- 1 Nisan 2020'de yayınlanan Hijyen Uygulamalarının İyileştirilmesi için Üye Devletlere Tavsiyeler,
- 2018'de yayınlanan Sağlık hizmeti veren tesislerde bulaşmanın önlenmesi ve kontrolü (kısıtlı kaynakları olan ortamlara odaklanarak),
- 18 Mart 2020'de yayınlanan korona virüs hastalığı 2019 (COVID-19) ile ilgili laboratuvar biyogüvenlik rehberi,
- 2014'te yayınlanan Laboratuvar Biyogüvenlik Kılavuzu, 3. baskı,
- 19 Mart 2020'de yayınlanan Örnek toplama ve gönderme de dahil olmak üzere COVID-19 için laboratuvar testleri,
- 21 Mart 2020'de yayınlanan 4C's Bulaşma Senaryolarına Göre Önceliklendirilmiş Laboratuvar Test Stratejisi,
- 24 Mart 2020'de yayınlanan COVID-19 bağlamında bir ölü beden güvenli yönetimi için Bulaşma Önleme ve Kontrol,
- 11 Şubat 2020'de yayınlanan COVID-19 salgını ile ilgili olarak seyahat eden kişilerin geri dönüşleri ve karantinaları için önemli bilgiler,
- 17 Nisan 2020'de yayınlanan Kamp olmayan ortamlardaki mülteciler ve göçmenler için COVID-19'a hazırlık, önleme ve kontrol,
- 18 Mart 2020'de yayınlanan Koronavirüs hastalığı (COVID-19) salgını: iş güvenliği ve sağlığı bilgileri de dahil olmak üzere sağlık çalışanlarının hakları, rolleri ve sorumlulukları ,
- 4 Nisan 2020'de yayınlanan Oksijen kaynakları ve COVID-19 tedavi merkezlerindeki dağılımı ,
- 16 Mart 2020'de yayınlanan Risk Bilgilendirme ve Topluluk katılımı Eylem Planı Rehberi COVID-19 Hazırlık ve Yanıt,
- 19 Mart 2020'de yayınlanan Koronavirüs hastalığı (COVID-19) için sınırlama bağlamında kişilerin karantinasına yönelik bilgiler,
- 19 Mart 2020'de yayınlanan Sağlık tesisleri ve toplulukta COVID-19 vaka yönetimi için işletimsel bilgiler ,
- 27 Şubat 2020'de yayınlanan Kişisel koruyucu donanımların koronavirüs hastalığı 2019 (COVID-19) için akılcı kullanımı ,
- 19 Mart 2020'de yayınlanan İşyerinizi COVID-19'a hazır hale getirme,
- 19 Mart 2020'de yayınlanan COVID-19 için su, hijyeni, hijyen ve atık yönetimi,
- 2014'te yayınlanan Sağlık etkinliklerinden ortaya çıkan atıkların güvenli yönetimi,

- 19 Mart 2020'de yayınlanan Yeni koronavirüs (COVID-19) salgını bağlamında toplulukta, evde ve sağlık merkezlerinde gerçekleşen bakım sırasında maske kullanımı hakkında tavsiye,
- 26 Mart 2020'de yayınlanan COVID-19 salgını sırasında Engelli Bilgileri,

b) Dünya Bankası Grubu Rehberleri

- 20 Mart 2020'de yayınlanan Teknik Not: Kamu toplantıları yapma noktasında kısıtlamalar olan durumlarda DB tarafından desteklenen projelerde Kamu İstişareleri ve Paydaş Katılımı,
- 25 Mart 2020'de yayınlanan Teknik Not: COVID-19 Etkinliklerine Destek Olması için Askeri Güçlerin Kullanımı,
- 7 Nisan 2020'de yayınlanan ÇSÇ/Koruma Önlemleri Geçici Notu: Yapı/İnşaat İş Projeleri için COVID-19 Bilgileri,
- Mart 2020'de yayınlanan HNP COVID Yanıt Etkinlikleri için Cİ/Ş ile ilgili Teknik Not,
- 6 Nisan 2020'de yayınlanan İş Yerinde COVID-19 Sağlık Risklerinin Önlenmesi ve Yönetilmesi ile İlgili IFC Müşterileri için Geçici Tavsiye,
- 6 Nisan 2020'de yayınlanan COVID-19 Bağlamında Çalışanların Desteklenmesi ile İlgili IFC Müşteri için Geçici Tavsiye,
- 6 Nisan 2020'de yayınlanan Krize Yanıt ile İlgili Şirket Liderliği için IFC Bilgi Notu: COVID-19 Pandemisi ile Mücadele,
- 30 Nisan 2020'de yayınlanan Sağlık Merkezleri için DBG ÇSS Rehberleri,

c) Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Rehberleri

- 23 Mart 2020'de yayınlanan ILO Standartları ve COVID-19 ile İlgili SSS, (uluslararası çalışma standartları ve COVID-19 ile ilgili en sık sorulan soruların yanıtlarının derlemesi)

d) Mikrofinans Kurumu (MFI) Rehberleri

- ADB COVID-19 Pandemisi Sırasında Bulaşıcı Tıbbi Atıkların Yönetilmesi
- COVID-19 ile İlgili Altyapı Projeleri için IDB Yatırım Rehberi: Hızlı Bir Yatırım Profili ve Karar Çerçevesi
- 31 Mart 2020'de Yayınlanan KfW DEG Çalışanlar için COVID-19 Rehberi,
- 23 Mart 2020'de yayınlanan CDC Grubu Çalışanlar için COVID-19 Rehberi,

EK 5 - TAPU

İli	BURSA	Türkiye Cumhuriyeti TAPU SENEDİ		Fotoğraf			
İlçesi	YILDIRIM						
Mahallesi	MİMARŞİNAN						
Köyü							
Sokağı							
Mevkil							
Satış Bedeli		Pafta No.	Ada No.	Parsel No.	Yüzölçümü		
0,00		H22D08B4A	1645	14	ha	m ²	
					65.145,00 m ²		
GAYRİMENKULÜN	Niteliği	ARSA					
	Sınırı	Planındadır					
		Zemin Sistem No : 78970993					
	Edinme Sebebi	MİMARŞİNAN Mah. 1645 Ada 11 Parsel(51590,8 m ²), MİMARŞİNAN Mah. 1645 Ada 12 Parsel(13554,20m ²) taşınmazlarının Tevhit İşlemi (TSM) işleminden,					
	Sahibi	MALİYE HAZİNESİ					
Geldisi		Yevmiye No.	Cilt No.	Sahife No.	Sıra No.	Tarihi	Gittisi
Cilt No.		16730	17	1654		05/10/2012	Cilt No.
Sahife No.						Sahife No.	
Sıra No.						Sıra No.	
Tarih						Tarih	
NOT: - Sicil ve ipotek işlemleri için bu tapu senedi ile ilgili olarak gerekli işlemleri yapınız. - Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşiv ve Belgeler Dairesi Başkanlığına sunulmuştur. - 10/10/2012							
						Stok No	129

EK 6 – ASBEST BULUNAN BİNALARDA İZLENECEK PROSEDÜR

Asbest söküm ve temizlik işlemi en az 1 Asbest Söküm Uzmanı nezaretinde süre ve ihtiyaca bağlı olarak belirlenecek adette Asbest Söküm Çalışanı ile beraber yapılmalıdır. Söküm planlaması yapılırken mevsim koşulları dikkate alınmalıdır.

SÖKÜM İŞİNE BAŞLAMADAN ÖNCE YAPILACAKLAR VE YASAL ZORUNLULUKLAR

- 1-Asbestin türünün belirlenmesi
- 2-İş planının ve organizasyon yapısının hazırlanması
- 3-İş Güvenlik Uzmanının belirlenmesi (şantiyeler nace koduna göre çok tehlikeli sınıftır)
- 4-Şantiye risk analizinin hazırlanması
- 5-Şantiye asbest risk analizinin hazırlanması
- 6-Şantiyenin mevcut durumunun fotoğraflanması
- 7-Asbest Söküm Çalışanı belgeli çalışanların sayısının ve görevlerinin belirlenmesi
- 8-Asbest Söküm Uzmanının belirlenmesi
- 9-SGK girişleri, sağlık kontrolleri (yüksekte çalışma dahil, solunum fonksiyon testleri dahil), iş güvenliği eğitimlerinin tamamlanması, belgelenmesi veya belgelerin kontrol edilmesi
- 10-Belge ve dosyaların "Asbest Söküm Uzmanı" tarafından hazırlanması ve denetlenmesi
- 11-Çalışma ve İŞKUR İl Müdürlüğüne Bildirimin Yapılması

SÖKÜM İŞİNE BAŞLAMADAN ÖNCE SAHADA YAPILACAK HAZIRLIKLAR

A – Söküm Bölgesinin Hazırlanması

Karantina gereken bir yer olursa, bu bölgenin tüm açık yerlerinin kapatılması gerekmektedir. Arındırma kabinlerin kurulması: Arındırma kabinleri, duşları ihtiva etmektedir. Asbest söküm çalışanları her molada temizlenmelidir.

Bölgenin güvenlik levhaları ve uyarı yazıları çevrilip, izole edilmeli, görevi olmayan kişilerin alana girmesi engellenmelidir.

B – Kullanılacak Malzeme ve Kişisel Koruyucu Donanımlar

- 1-Personel için yeterli sayıda sızdırmaz tulum (Tip 5-6)
- 2-Personel için yeterli sayıda toz maskesi, FFP3 veya tam yüz maskesi
- 3-Personel için yeterli sayıda sızdırmaz eldiven
- 4-Özel bantlar
- 5-Özel sızdırmaz folyolar ve/ veya asbest çuvalları-atık çuvalları (big-bag`ler)
- 6-Filtreli endüstriyel toz çekme süpürgesi
- 7-Kimyasal sıvısı ve uygulama cihazı (özel lif yapıştırma sıvısı)
- 8-Uygun iş ayakkabıları, baret ve/ veya kask
- 9-Emniyet kemerleri
- 10-Ortama göre kullanılacak farklı KKD`ler ve diğer ekipmanlar
- 11-Güvenlik bantları ve güvenlik levhaları
- 12-İlk yardım malzemeleri

ASBESTLİ MALZEMENİN ENKAPSÜLE EDİLEREK, KESİLİP, SÖKÜLMESİ

Atermitlerin ve/veya kontamine malzemelerin uygun şekilde tozları havalandırmadan ve mümkün olduğunca kırmadan kesilmesi. Ayrıca kesim yapmaya başlamadan önce kimyasal yapıştırıcı sıvının tozu hapsetmesi için, ilgili alana sıkılması gerekmektedir.

Kesilip, sökülen parçaların, özel sızdırmaz folyolara ve/ veya asbest çuvallarına yapıştırıcı sıvı sıkılarak (big-bag) konması, paketlenip, etiketlendikten sonra bertarafa gitmek üzere, işletmenin gösterdiği ara depolama alanına yerleştirilmesi sağlanır.

SÖKÜMDEN SONRA YAPILACAK İŞLER

- 1-Kapalı alanlarda, gerekli görülen yerlerin filtreli endüstriyel tipi temizleme makinesi ile tüm bölgenin ve yerlerin temizlenmesi, gerek yoksa nemlendirilmesi ıslatılması
- 2-İlaçlı ve/veya ilaçsız sıvı malzeme ile yaş temizlik yapılması
- 3-Lif yapıştırıcı özel sıvı malzeme ile tüm bölgenin ilaçlanması ve bekletilmesinin sağlanması

BERTARAF PROSESİ

"Atık Yönetimi Yönetmeliğine" göre; bertaraf prosesinin uygulanması kontrol edilmelidir. Yönetmeliğe göre uygun şekilde paketlenmiş asbestli ve/veya kontamine atıkların, etiketlenmesi, istiflenmesi, lisanslı araçlar ile lisanslı bertaraf tesisine gönderilmesi, ilgili atık formlarının(UATF) doldurulması gerek Çalışma Bakanlığı gerekse Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kendi mevzuatları açısından önemlidir.

ASBESTLİ ATIKLARIN BERTARAFI

- Asbestli atıklar mutlaka sarılmalı ve kırılmadan paketlenmelidir
- Asbestli atıklar kırılmadan paketlenildikten sonra etiketlenmelidir
- Asbestli atıklar UATF doldurularak, lisanslı bertaraf tesisine gönderilmelidir
- Asbestli atıklar bertaraf tesisine lisanslı araçlar ile gönderilmelidir
- Asbestli atıklar HAFRİYAT SAHALARINA ve ÇÖPLÜKLERE dökülemez
- Asbestli atıklar dere kenarlarına dökülemez
- Asbestli atıklar yanmaz
- Asbestli atıklar 1. Sınıf depolama tesisleri(bertaraf) haricinde (geçici depolama ile ilgili bkznz. İlgili yönetmelik) depolanamaz.